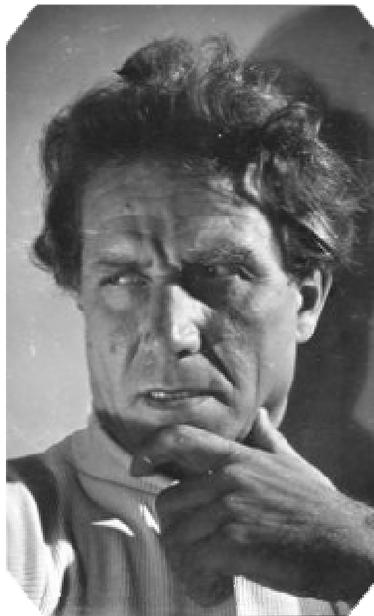

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Философски факултет
Катедра „Библиотекознание, научна информация и културна
политика“

Дипломна работа

на тема:

ИНФОРМАЦИОНЕН ПРОЧИТ НА ТВОРЧЕСТВОТО НА
“БЪЛГАРСКИЯ ПИКАСО” – ВАСИЛ ИВАНОВ В ИНТЕРНЕТ
ПРОСТРАНСТВОТО НА ФРАНЦИЯ

Vassil Ivanoff (1897-1973), céramiste français

Дипломант:

Мария Николова Узунова

Фак. № 5277

Магистърска програма БИНКП

Научен ръководител:

гл. ас. инж. Елена Койчева

София
2014

Декларация

Долуподписаният

Мария Николова Узунова - Фак. № 5277 – БИНКП – магистърска програма

Декларирам

1. Представеният текст е мое собствено дело и е основан върху мои собствени проучвания / изследвания. Декларирам също така, че не са използвани пряко и косвено чужди текстове, или ако са използвани части от такива, те са цитирани и никоя част от тезата ми не е в нарушение на авторските права на институцията или личност.
2. Никоя част на дипломната ми работа не е била представяна в този вид в същата или в друга институция за висше образование или академия за присъждане на образователна или научна степен.

За невярно съдържание подлежа на санкции, съгласно Правилника за устройството и дейността на СУ “Св. Климент Охридски”, чл. 137.

Дата:

Декларатор:.....

.

Резюме

Узунова, Мария Николова. Информационен прочит на творчеството на “Българския Пикасо” – Васил Иваноф в Интернет пространството на Франция. Научен ръководител: гл.ас.инж. Елена Койчева.- 2014, София, СУ „Св. Климент Охридски”, Философски факултет, Катедра: „Библиотекознание, научна информация и културна политика”.-104 с., брой на цитирани и използвани източници – 52, таблици-извлечения от онлайн каталози без номерация; приложения – 1 бр. (съдържа:9 бр. снимки; изображения – 1 бр. и 12 бр. фиг.)

Резюме: Целта на магистърската теза е да представи творчеството на “Българският Пикасо” - Васил Иваноф, известен като изящен майстор на художествената керамика на Франция. През 2014 година се навършват 117 години от рождението и 41 години от смъртта на великотърновеца и родственик на Елена Койчева, световноизвестен и уважаван творец, но за жалост, останал и досега непознат в родината си. Проучването се базира на методите на библиографското и информационно издирване на литературни източници в онлайн каталози на библиотеки на Франция и по света, както и на презентиране на дигиталните колекции (обособени в три направления: скулптури; творби, които спадат към авангардното течение на изкуството “кубизъм” и керамика), композирани във виртуалния музей «<http://www.musee-ivanoff.fr/>». Ползите от подобен информационен прочит на творчеството на художника Васил Иваноф са големи, като в настоящата разработка е съсредоточена цялата библиографска и визуална информация за твореца, подкрепена и от личен документален архив, с което се обогатява културната памет за българската публика.

.Ключови думи: Васил Иваноф 1897 – 1973; художествена керамика; Интернет пространство; виртуален музей, дигитална колекция.

Съдържание:

Раздел	Заглавие	Страница
1	Въведение	5
2	Кратки биографични данни	10
2.1	Родословна среда на твореца и кратка хроника на живота	10
2.2	Творчески път на художника, скулптора и изящния майстор на художествената керамика	15
2.3	Колекции и изложби	26
3	Виртуален музей на Васил Иваноф в Интернет пространството на Франция. Композиция.	31
3.1	Характеристика на дигитална колекция: Скулптури	37
3.2	Характеристика на дигитална колекция: Творби, които спадат към авангардното течение “кубизъм”	38
3.3	Характеристика на дигитална колекция: Художествена керамика	39
4	Библиографско и информационно издирване на литературни източници в онлайн каталози на Франция и по света за него.	45
4.1	Анализ на отражението на книгата <i>Terres sensuelles: Vassil Ivanoff, 1897-1973</i> в онлайн каталози	51
4.2	Анализ на отражението на книгата <i>Vassil Ivanoff : 1897-1973, grès</i> в онлайн каталози	56
4.3	Анализ на отражението на книгата <i>Vassil Ivanoff, 1897-1973: grès, poteries et sculptures</i> в онлайн	60

	каталози	
4.4	Анализ на отражението на книгата Wassil Ivanoff – Galerie Hexagramme – 1974 – INHA в онлайн каталози	63
4.5	Анализ на отражението на книгата Vassil Ivanoff: ceramiek tekningen в онлайн каталози	65
4.6	Анализ на отражението на книгата Архивно дело за Васил Иваноф – Artist file Ivanoff, Vassil 1897 – 1973 в онлайн каталози	66
4.7	Анализ на отражението на книгата Souvenirs de Vassil Ivanoff Vassileff, l'ami intime de ma jeunesse / Stoian Dolmov; S Kohenov в онлайн каталози	68
4.8	Анализ на отражението на книгата Ivanoff – Paoli в онлайн каталози	70
5	Заклучение	71
6	Опис на ползваните литературни и Интернет източници	76
8	Приложения – снимки, изображения, фигури	81

1. Въведение

Широко разпространено¹ е убеждението, че художествено-историческите ценности могат да бъдат създавани само от благородни и скъпи материали: злато, сребро, скъпоценни камъни, стъкло... Поради това е малко парадоксално, но в историята на човешката култура особено място заемат произведенията, създадени от (може би) най-елементарната, но и най-разпространената материя – земната пръст. Или по-точно с тази част от нея, образувана от глинести материали и носеща общото название *глина*, която притежава особена пластичност. Това ѝ свойство човешкото общество използва от най-дълбока древност и до наши дни. Затова съвсем не е изненада, че под една или друга форма глината е била почитана и обожествявана в различни по своята нагласа религии. Достатъчно е да се вгледаме в християнската доктрина. Ще установим, че неслучайно самата поява на човека е тясно свързана с тази материя. «И създаде Бог човека, вземайки глина от земята, вдъхна му жизнено дихание и стана човекът жива душа» (Битие 2/7). Следователно, тълкува този пасаж на Светото писание бележитият философ от елинистичната епоха Филон Александрийски (I в. Пр. Хр. – I в. Сл. Хр.) «земното човешко същество е дух, който приема тялото». Много образно тази мисъл обобщава в своето есе художникът Годор Цонев: «В земята се посява семе, в глината – дух».

Керамиката² се заражда в дълбока древност през *неолита* и представлява съществена характеристика на културата на даден народ през определени исторически периоди. Наименованието «керамика» произхожда от Гърция. В древността с думата «керамос» гърците наричали роговете, в които наливали течности за пиене. Още по-късно с този термин гърците означили грънчарството, тъй като в древността грънчарите се занимавали предимно с производство на съдове за съхраняване на храни и течности.

¹ **ОВЧАРОВ, Димитър Савов, 1931-** Художествената керамика в българските земи / Димитър Овчаров. - София : Бълг. бестселър - Нац. музей на бълг. книга и полиграфия, 2010 ([София : Унив. изд. "Св. Климент Охридски"]). - 143 с. : с цв. ил. ; 25 см. - (Енциклопедична поредица Виж България ; 5), с.б.

² **ПЕСЕВА-Петкова, Евелина** Кратък исторически поглед върху развитието на художествената керамика / Евелина Песева-Петкова **В: Образование и квалификация.** - ISSN 0861-976X. - XIV, 3-4 (2006), с. 55.

Художествената керамика³ е един от най-старите видове приложни изкуства. При художествената керамика красотата на формата, хармонията на линиите, колоритът и декорирането с чувство на мярка са главните условия при оценката на художествените достойнства на произведението. Динамиката в развитието на керамиката обуславя определени успехи на редица творци от всички поколения, и то в различни насоки – от изработването на плочки за облицовка до създаването на декоративни пана със самостоятелно художествено въздействие.

Според Димитър Овчаров⁴, художествената керамика е изкуство, пренесено от вековете. Не може да се отрече, че керамичното изкуство, появило се в ранните зори на човешкото битие, придружава хората в дългия им исторически път. То се развива и изменя съобразно изискванията на различните епохи. Влиза в конкуренция с другите приложни и изящни изкуства, но заедно с това е в непрекъснат плодотворен досег с тях.

За българина и великотърновеца Васил Иваноф⁵ холандският изкуствовед Ханс Редекер казва, че Иваноф търси и открива своя творчески път като изящен майстор на художествената керамика чрез пясъчника, глината – гре. Посредством нея той разкрива горещата и дълбока страст на артистичната си душа към формата, своя силен стремеж да открие първичния извор на нещата от живота, за да постигне свещеното съединяване на земята и огъня на първичните елементи и силата на човешките ръце, които умело предават формата. На изложбата в Амстердам през 1962 година Редекер изтъква, че Васил Иваноф е голям майстор и новатор в изкуството на гре. Два аспекта доминират в творчеството му: от една страна техническото съвършенство, което достига Иваноф в чистотата на формата и обработката на материала, блясъка и уникалността на цветовете и глазурите му, от друга страна – развитието на грънчарството към пластичната керамика. Двата елемента се преплитат взаимно, запазвайки чистота, напомняйки античното единство между жената и вазата, между суровата форма и живота. Истинските

³ ПЕСЕВА-Петкова, Евелина Цит. Съч. – с. 57; с. 63.

⁴ ОВЧАРОВ, Димитър Савов Цит. Съч. – с.141-142.

⁵ REDEKER, Hans. Vassil Ivanoff, ceramiek, tekeningen / Texte en néerlandais et en français de Hans Redeker. - Amsterdam : Hans Redeker, 1962, 4 p. : 2 ill. en noir, Exposition 20 oct.-17 nov. 1962 [Exposition. Amsterdam, Kunstzaal W.J.G. Van Meurs- Ivanoff, Vassil – 1897 -1973]

големи имена на керамичната революция във Франция не са Пикасо и Валорис (Vallauris), а Иваноф, когото можем да сравняваме по-скоро с Бърнард Лий и Ла Борн (La Borne) имена неразривно свързани с тази неразрушима материя, едновременно трудна и щедра, глината – гре.

През 2009 година журналистът Иван Панайотов⁶ публикува статия със следното заглавие: Великотърновец прославя страната ни като “Българският Пикасо”.

През 2010 година ръководителят на Българския културен институт в Париж – Диана Игнатова⁷ специално за вестник 24 часа представи публикацията си “Българинът Иваноф е Пикасо на керамиката”.

Експертите по света твърдят, че Васил Иваноф е световноизвестен творец. Според Диана Игнатова, “днес, нареченият от критиците “гордия самотник” Васил Иваноф е считан за една от най-значимите фигури в съвременната керамика. Креативността на неговите кървавочервени емайли е моментално разпознаваема. Маркираща фигура в историята на изкуството на ХХ век, той е считан за първия експресионист в керамиката. Наричат го дори Пикасо на керамиката.”

Темата на магистърската ми теза е озаглавена “Информационен прочит на творчеството на “Българският Пикасо” – Васил Иваноф в Интернет пространството на Франция”.

Целта на магистърската теза е да се представи творчеството на художника Васил Иваноф, известен като изящен майстор на художествената керамика във Франция посредством изградения **виртуален музей** в Интернет: <http://www.musee-ivanoff.fr/>, като се презентират и **дигиталните колекции**, обособени в три направления: **скулптури**; **творби или пана**, които спадат към авангардното течение на изкуството «кубизъм» и **керамика**. **Информационният прочит** на творчеството е в релация с **библиографско и информационно проучване на литературни източници**

⁶ ПАНАЙОТОВ, Иван. Великотърновец прославя страната ни като “Българският Пикасо”. // **Янтра днес**, 25.02.2009 <http://www.dnesbg.com/kultura/velikotarnovets-proslt.html> Прегледано онлайн на 24.03.2011.

⁷ ИГНАТОВА, Диана. Българинът Иваноф е Пикасо на керамиката. // **24 часа**, 1.12.2010 < <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=693755> > Прегледано онлайн на 24.03.2011.

за него, както и **отражението им в онлайн библиотечни каталози** на Франция и по света.

Основният мотив за избор на темата на магистърската теза е професионалната ми дейност като библиотекар във Филиална библиотека «Френска литература» към структурата на Университетска библиотека «Св. Климент Охридски», отличното владение на френски език за доброто боравене с литературните и Интернет източници, свързани с темата, както и факта, че твореца Васил Иваноф е родственик на моя научен ръководител. Друг мотив за избора ми е професионалната ми квалификация като историк, който сътрудничи онлайн на списание «Археология» на Националния археологическия институт с музей – БАН в гр. София.

За изследването са използвани следните **методи**: литературно и историческо изследване; библиографско издирване, идентифициране и описване на литературни източници; съпоставителен анализ и отразяване в онлайн библиотечни каталози; информационен анализ на виртуални музеи и дигитални колекции.

Основните задачи, които решава разработката, са следните:

- Запознаване и прослава на културното наследство на твореца Васил Иваноф, известен като “Българският Пикасо” не само във Франция и по света, но и в Родината му пред Българската публика като талантлив художник;
- Библиографско издирване на литературни и Интернет източници (виртуален музей; дигитални колекции; онлайн библиотечни каталози и др.) за него и неговото творчество като изящен майстор на художествената керамика;
- Съставяне на кратка биография за артиста Васил Иваноф;
- Очертаване на творческия път на художника, скулптора и майстора на художествена керамика;
- Съставяне на летопис на изложбите на твореца;
- Детайлно представяне на композицията на виртуалния музей на Васил Иваноф в Интернет пространството на Франция;
- Характеристика на дигиталната колекция: Скулптури;
- Характеристика на дигиталната колекция: Пана или творби, които спадат към авангардното течение кубизъм;

- Характеристика на дигиталната колекция: Художествена керамика;
- Информационен анализ на отражението на книги, посветени на творчеството му в онлайн библиотечни каталози на Франция и по света;
- Изтъкване на значимостта на личността Васил Иваноф и на творчеството му за съвременното изкуство и като «маркираща фигура в историята на изкуството на XX век, той е считан за първия експресионист в керамиката.».

2. Кратки биографични данни

2.1 Родословна среда на твореца и кратка хроника на живота

Васил Иванов Василеф⁸ е роден на 10 февруари 1897 година в гр. Велико Търново в семейството на Мария Койчева⁹ и варненския военен музикант Иван Иванов. Според спътницата на Васил Иванов – Дениз Ру, той израства в скромно семейство. На снимка № 1 са родителите му и малкия Васил Иванов. Неговият брат Сава Иванов (1896 - 1976)¹⁰ прави кариера като художник – живописец, рисува основно пейзажи. Картините му са част от колекциите на Националната художествена галерия в гр. София. Васил Иванов учи във Варна, но през 1917 година е мобилизиран, поради което прекъсва следването си в университета. В българската армия служи като подофицер по време на Първата световна война. На снимка № 2 се вижда Васил Иванов като млад подофицер в българската армия по време на Първата световна война. Надписът върху снимката е направен лично от него по време на посещението му в България, по конкретно във Велико Търново през 60-те години на XX век. Снимката е от личния архив на вуйна му Елена Христова Койчева. Вуйчо му Иван Койчев е негов връстник. С него Васил Иванов има близко и сърдечно приятелство. След войната работи като учител и продължава образованието си в университета, за да се посвети окончателно на изкуството: живопис, графика, театрална декорация, фотография.

В дисертацията на Патрик МакКой¹¹ съученикът на Васил Иванов от Търново Стоян Долмов споменава, че са се срещнали на фронта в Македония, където са били подофицери, завършили ускорени курсове, Долмов във военното училище, а Иванов в училище за запасни офицери. Общите спомени от детството, което те прекарват в Търново, веднага ги сближават и поставят началото на ново зряло приятелство. Долмов описва разнообразните интереси и пристрастията на деветнадесетгодишния Иванов за

⁸ Бел.: Името на твореца е изписано по възприета от самия него транслитерация.

⁹ Бел.: Мария Койчева е сестра на дядото (Иван Койчев – 1894 - 1930) на научния ми ръководител Елена Койчева.

¹⁰ Вж Сава Иванов на сайта http://www.artprice.bg/art_targ_list.php?autor_id=644 и в e-book: Young, Ronald G. *Introducing the Bulgarian Realists - how to get to know the Bulgarians through their paintings* p. 28

¹¹ McCOY, Patrick M. *Renaissance de la Borne: a study of the period of transition from traditional pottery-making village to centre of contemporary ceramique creation: TCD Thesis, Trinity College (Dublin Ireland), 1991.*

изкуство, литература и философия и го представя като прекрасен млад мъж с красива външност, едър, снажен, стабилен, с хубаво и чисто лице, излъчващо енергия, воля и интелигентност. Дватамата служат заедно в продължение на 18 месеца, през това време Долмов наблюдава у Иваноф характерни черти, които ще бъдат забелязани и от мнозина други, доста след като Иваноф напуска България – презрение към риска, несломима смелост, проявени на фронтовата линия, състрадание и щедрост към местното селячество и заловените военнопленници, както и ненавист към самата война и военното съсловие, което скоро води до конфликти с военните му началници . „Защо по дяволите си решил да ставаш военен – ме питаше той често – това е най-нисшия слой на обществото, скован и закотвен о една архаична дисциплина, придаваща му фалшив блясък на благородство и чест, пристрастен и глупаво перчещ се, но който подготвя и води народите към кървави и разрушителни войни.” След като е демобилизиран, Иваноф обобщава научните си знания и умения и приема да стане учител във Варненско село. Тук неговият неконвенционален либерализъм към близките му ученици кара властите да го съветват за повече умереност. По това време се проявява и страстта му, както и дарбата към пластичните изкуства.

Многостранните таланти, с които е надарен Васил Иваноф най-вероятно са наследени от търновския род по майчина линия. За бащиния му варненски род няма документални факти и сведения. Родоначалник на рода на майка му Мария Койчева е Христо Неневски Христов, роден в с. Дебелец, Великотърновско. Неговите деца са петима синове: Христо, Койчо (дядото на Васил Иваноф и прадядото на Елена Д. Койчева), хаджи Никола Христов Самоук, Илия и Димитър. Койчо Христов има шест деца: Христо, Тодор, Мария – майката на Васил Иваноф, Кина, Георги и Иван – дядото на Елена Д. Койчева. Койчо Христов по спомени на потомците е бил строителен предприемач във Велико Търново. На снимка № 3 е дядото на Васил Иваноф по майчина линия. Заедно с неговия брат хаджи Никола Христов Самоук и други родолюбиви българи построяват сградата на училището в Дебелец, Великотърновско. През 1879 година върху паметна плоча с църковно-славянски букви написват следното послание: “КОЙТО ИСКА НАУКА – НЕКА ДОДЕ ТУКА”. В долният етаж на сградата на училището е учредено първото читалище “Съгласие” в Дебелец. За брата на дядо му хаджи Никола Христов Самоук¹² съвременниците го описват като ”човек с голяма воля

¹² **ЮБИЛЕЙНА** книга за с. Дебелец по случай 50 години от основаването на читалище “Съгласие”: Личности, 1938 г. // Електронна публикация <http://debelec.hit.bg/li4nosti.html>. Прегледано на 30.09.2013.

и енергия, бил е цял енциклопедист – зидар, дърводелец, майстор, търговец, воденичар. Строи мелници, майсторил чекръци, доставял машинни части от чужбина.” Според Ана Игнатова¹³ заради тези негови качества е назован с уважителното прозвище Самоук. За него се знае, че е израснал в строителните бригади на прочутия майстор Кольо Фичето и е взел участие в строителството на моста край гр. Бяла. Той е и първият майстор на веялката¹⁴, която изобретява по австрийски модел. От изобретението се заинтересувал много Матей Преображенски – Миткалото и посетил Дебелец, за да скицира веялката. Хаджи Никола Самоук построява през 1910 година модерна фабрика за веялки, в която са се произвеждали годишно около 500 веялки и която слага началото на машиностроителната индустрия в Дебелец. Това негово изобретение получава сребърен медал на Лондонското изложение през 1907 година. По-подробно представихме качествата на дедите и на някои от родствениците на Васил Иваноф, тъй като той е унаследил в голяма степен художествения талант, изобретателния ум, трудолюбието, свободолоubiето и скромността, и като тях е оставил огромно културно наследство.

Според Дениз Ру¹⁵ “жаждата за нови хоризонти го кара да напусне България през 1922 година. Установява се в Париж, който по това време се е превърнал в световен център на изобразителното изкуство. Като емигрант в началото животът му е труден, свързан с много работа и лишения. Работи като строителен бояджия и декоратор на платове”.

В дисертацията си¹⁶ Патрик МакКой потвърждава установяването на Васил Иваноф във Франция през 1922 година. За да изкарва прехраната си, той е принуден да практикува разни занаяти – първоначално работи в мина, а по-късно по ирония на съдбата сключва договор и участва като бояджия в програма за възстановяване на Северна Франция след военновременните опустошения.

¹³ **ИГНАТОВА**, Ана. За веялките на Никола Самоук и на неговите последователи. // **Народните занаяти**. Минало, настояще и бъдеще. – Габрово: изд. Фабер, 2006, Т. I, с. 243-251.

¹⁴ **БОНЕВ**, Ради. 21 очерци за заслужили граждани на град Дебелец. – Велико Търново: изд. ПИК, 2007, с.5 – 8.

¹⁵ **ROUX**, Denise. Vassil Ivanoff 1897 – 1973. // **Terres sensuelles** [Texte imprimé] : **Vassil Ivanoff, 1897-1973** : [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992-31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. - Paris : Réunion des musées nationaux, 1992. - 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. ill. en coul. ; 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F.], **p. 11-12.**

¹⁶ **McCOY**, Patrick M. Цит. Съч. – пак там

По-късно работи в Южна Франция. Там той среща и бъдещата си съпруга – Хенриете Мозер и майка ѝ, родената в Милано, Италия - Анета или Тита Мунстер (25.05.1883 – неизвестно кога), които са на почивка в Арл. Съпругата му произхожда от прочутата богата фамилия Мозер / Майер, прославил се с производството на Бохемски кристал. Хенриете Мозер е родена на 12 декември 1902 година в Париж. Когато среща Васил Иваноф Василеф тя следва изкуство в една от Парижките академии. Женят се на 10 ноември 1927 година в Марсилия. На снимка № 4 са съпругата му Хенриете (по баща Мозер) Иваноф Василеф и твореца. След сватбата и меденият им месец в Корсика, Иваноф, със съдействието на тъста си Густав Мозер (18.08.1871г. – 1959 г., Париж) , започва работа като художник-декоратор на ул. “Толиер” в Марсилия. След известно време, заедно със съпругата си, Иваноф се връща в Париж, където се занимава с художествена фотография, като живеят на ул. „Сент Шарл”. Децата на Васил Иваноф и Хенриета са Аня и Иван Василеф. На снимка № 5 той е с двете си деца, фотографирани през 1943 година. През 1930 г. Иваноф получава френско гражданство, а през следващите десет години Иваноф следва в местните академии живопис и театрален дизайн. С настъпването на Втората световна война, докато живее на улица „Сент Оноре” той бива мобилизиран за втори път, този път за Френската армия, но като глава на семейство – баща на две малки деца – син – Иван (наричали са го Ваня) и дъщеря Аня, той не е длъжен да иде на фронтовата линия, а служи в кварталния магазин. Съпругата му Хенриете има по-малка сестра Ивон Мозер, която се омъжва за известния портретист (снимката на Айнщайн с изплезения език е негова творба) и фотограф Филип Халсман през 1936 година.

Според Иван Панайотов¹⁷ “една щастлива случайност го среща с Халсман. Пред неговия обектив застават най-великите личности от първата половина на ХХ – век. Халсман е личен приятел на Алберт Айнщайн. Той е впечатлен от интелекта и голямата любознателност на българина. Много скоро те стават неразделни приятели. През 1940 година Халсман с цялото си семейство емигрира в Америка, бягайки от фашистките окупатори.”

В статията си Диана Игнатова¹⁸ споменава този факт за емиграцията на семейство Халсман, която се реализира “с личната подкрепа на Айнщайн и на Елинор

¹⁷ ПАНАЙОТОВ, Иван. Цит. Съч. – пак там

¹⁸ ИГНАТОВА, Диана. Цит. Съч. – пак там

Рузвелт. Дватама никога повече не се срещат. Халсман завещава на своя баджанак фотографското си студио.”

На 7 март 1943 г. по време на разходка в Люксембургската градина в центъра на Париж, Васил Иваноф среща студентката по право Дениз Ру, която е 23 години по-млада от него. Така започва тяхната дълга връзка, където творчество и личен живот са неразривно свързани.

През 1945 година¹⁹, разхождайки се по бреговете на Сена, в една малка книжарница той намира произведението на английския керамик Уилям Лий “Керамичното изкуство”²⁰. Това е неговата среща със съдбата, която изцяло променя живота му. Вдъхновен от неговото произведение, той загърбва своето семейство, съпругата си Хенриете и децата Ваня и Аня, и напуска Париж. В очите на френския хайлайф Васил Иваноф минава за чудак, изоставайки парижкия живот и апартамента си на площад “Вандом” в центъра на френската столица, за да се засели в селцето Ла Борн, недалеч от река Лоара.”

Неговата втора спътница в живота Дениз Ру в публикация от книгата²¹ представя човека Иваноф така: “Умееше да очарова, впечатляваше със стойката си, с изправената си глава, със синия си поглед – пронизващ и въпросителен, който обезоръжаваше. Само след като го опознаеш, успяваш да видиш всичките му страни – строгост и чувственост, рязък и великодушен, отсъстващ, или пък очарователно топъл. Притежаваше изключително силен усет за истинското, за същностното у всекиго. На това се дължеше и разностранността на увлеченията му. Всъщност, харесваше занаятчията със сръчността му; поета с изповядваната от него истина. Харесваше жената и нейното очакване, детето и неговите откази. И не на последно място харесваше младежите, които искаха да станат грънчари. Това многообразие личи и в творчеството му. Артистичното му вдъхновение сякаш черпи от извора на всички

¹⁹ ПАНАЙОТОВ, Иван. Цит. Съч. – пак там

²⁰ WILLIAM, Lee. L'Art de la poterie : Japon, France, par un potier [Texte imprimé]. - Paris : E. Fasquelle, 1913. - In-18, 215 p., pl. и описание на сайта за книгата: <http://www.grespuisaye.fr/ecolecarries/lee.html>

²¹ ROUX, Denise. Elements biographiques. // Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, grès : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. e. les-Eaux, 1990-1992].... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). - 130 p. : ill. en noir et en coul. ; 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.], p.41 – 46.

епохи и места. Казваше:”Извадих голям къс глина, надявам се да стане хубав. Сякаш изтръгвам част от корените си.””

Дениз Ру работи като сътрудничка в ЮНЕСКО и успява да организира съвместно пътуване с Васил Иваноф през 60-те година на XX век, след 40 годишно отсъствие от родната му България, до любимите градове Варна и Велико Търново, както и гр. Дебелец. Успява да се види с роднините. На снимка № 6 Васил Иваноф е с вуйна си, която му е връстница - Елена Христова Койчева (1898 - 1975) в гр. Велико Търново пред родната ѝ къща през 60-те години на XX век. На снимка № 7: От ляво на дясно са вуйната Елена Христова Койчева, Дениз Ру и роднини от гр. Велико Търново. За съжаление Васил Иваноф не успява да се срещне с първия си братовчед Димитър Иванов Койчев и децата му Елена и Иван, тъй като те по това време са на почивка по Черноморието.

Васил Иваноф умира в Париж на 15 юни 1973 година. В последните²² си дни Иваноф споделя, че когато отиде при ангелите, ще ги научи как да укротяват огъня. Урната с неговия прах е погребана в малката поляна пред къщата – музей в Ла Борн. Васил Иваноф²³ избира приживе надгробен паметник за себе си, една своя керамична фигура. На изображение № 1 е показан гроба с керамичната скулптура на художника в двора на къщата – музей.

2.2 Творчески път на художника, фотографа, скулптора и изящния майстор на художествената керамика

Фотографски и други художествени занимания на Васил Иваноф

През периода 1940-1946 г. Васил Иваноф се занимава с художествена фотография, работейки в буржоазен парижки квартал - Сент-Оноре. За него фотографията не е само хоби, свидетелства ясно и фактът, че в Париж той притежава свое студио и клиента. Може би ще е любопитно да се припомни, че и смятаният за

²² ИГНАТОВА, Диана. Цит. Съч. – пак там

²³ ПАНАЙОТОВ, Иван. Цит. Съч. – пак там

основател на фотографията Луи Дагер е бил също художник-декоратор²⁴. Макар и без научно образование, последният прави доста важни открития, свързани с фотографската практика, това, че образът се фиксира чрез потапяне на плаката в солен разтвор и др. Първите си фотографии Луи Дагер прави през 1838 г., те са още доста семпли и изобразяват забележителности на Париж - например булевард „Дьо Темпл“, смятана за първата снимка в историята на фотографията.

Тези факти разкриват връзката между професиите на художник-фотографа и декоратора, както и че доста години по-късно добри фотографи се раждат и от хора с други специалности. Портретите, които изработва Васил Иваноф в ателието си, показват ръката на професионалист. Още твърде млад Васил Иваноф започва да се интересува от фотография, впоследствие в архива му са открити снимки, на които е снимал улици в Марсилия и Париж, градовете, в които е живял – още една близост с фотографските интереси и на пионера в професията Дагер.

Несъмнено, за тези занимания, макар и в един по-късен етап, допринася и роднинството му с една твърде интересна фигура, за която споменавам в предходния раздел. Още преди войната, Васил Иваноф започва да прави снимки, и е подпомаган в тази си дейност от своя баджанак Филип Халсман. Последният е професионален фотограф, който живее от 1932 г. в Париж и работи за авторитетни списания като „Вог“, „Вю“ и „Воала“. Направените от него портретни снимки на Пол Валери, Андре Малро, Марк Шагал, Льо Корбюзие и Жан Жироду, го превръщат в знаменитост. Благодарение застъпничеството на приятеля си Алберт Айнщайн, Халсман, който е латвиец от еврейски произход, получава през 1940 г. виза за САЩ и емигрира в Ню Йорк. Тук ще направи едни от най-прочутите си снимки – на Алберт Айнщайн, Уинстън Чърчил, Джон. Ф. Кенеди, Мерилин Монро, Марлон Брандо и става член на агенцията „Магnum“.

Преди да замине за САЩ, Халсман отстъпва ателието си на Васил Иваноф. Така най-неочаквано, по стечение на обстоятелствата, през есента на 1940 г. декораторът Васил Иваноф Василеф става фотограф. Халсман не се завръща повече в Европа, до края на живота си практикува фотография в САЩ. Ако трябва да се направи аналогия

²⁴ **ТОДОРОВА**, Цвета. Френската следа в световната фотография и българските последователи. – Наука, 23, кн. 2 за 2013, с. 32 - 34 .

на това своеобразно „предаване” на ателие, бихме посочили един любопитен пример, свързан със световната фотография. По подобен начин друг баща на фотографията - французинът Феликс Надар, виден фотограф и карикатурист, журналист, въздухоплавател, вдъхновител на романите на Жул Верн („Пет седмици в балон” и „От земята до Луната”), през 1874 г. отстъпва студиото си на група художници. Именно неговият жест дава възможност за провеждане на първата изложба на импресионистите²⁵.

В ателието на Халсман, Васил Иваноф продължава наученото, но проявява и свои, оригинални търсения във фотографията. Тук той прави серия портрети на военни – френски, английски и американски, останали и до днес непознати за широката публика. Те обаче са ярко свидетелство за неговия талант и за уверения му естетически вкус. Любопитен е наистина интереса към фотографиране именно на военни лица. Струва ми се, че не може да бъде обяснен единствено с преломния исторически момент – краят на войната, разтърсила за първи път в такава степен умовете на съвременниците. Вероятно във фигурата на военния, независимо от неговата националност, фотографът опитва да усети друг, по-фин аспект – отражението на войната най-общо върху човека. Не може да не се изтъкнат общите черти с друг негов прославен сънародник, смятан за пионер на българската фотография – Анастас Карастоянов, направил едни от най-незабравимите портрети на дейци на революционната ни емиграция – Раковски, Иван Касабов, Левски (сниман сам с легионерска униформа и с брат си Христо Кунчев), Панайот Хитов, Ангел Кънчев, войводата дядо Цеко и др.²⁶

Според френския журналист Жан-Пиер Фонтен²⁷, с възобновяване на сградата на музея в Ла Борн трябва да се направи цялостна реабилитация на творчеството на Васил Иваноф – тъй разностранно и богато, като се отрази и дейността му като фотограф, а колекцията му от снимки да стане достояние на публиката. Любопитство биха предизвикали снимките, но не по-малък интерес представляват рисуваните тъкани, част от които днес са притежание на семейството му.

²⁵ **ТОДОРОВА**, Цвета. Цит. съч., с. 34.

²⁶ **ИВАНОВА**, Евгения. Фото Стоянович. / Евгения Ианова. - София, 2008, с. 45-83.

²⁷ **FONATINE**, Jean-Pierre. Ivanoff, le photographe. // *La lettre de la Borne*, N 10, mars 2006, p. 1.

Известно е, че след идването си в Париж в средата на 20-те г. на XX в. Васил Иваноф се занимава с декориране на сгради, боядисва тъкани, прави шампи и театрални декори и именно при тези си занимания се откроява дарбата му на невероятен декоратор²⁸ и майстор-колорист – той има усет за цвета, нюанса и улавя играта на отънъците. Качество, отбелязано от повечето ценители и автори, занимавали се с керамичното му творчество, където тази му способност вече достига своя апогей. Според видния френски архитект и изкуствовед Франсоа Лайер съдбата на Иваноф не е изключение – тоест, много творци след катаклизмите на войната възраждат нови ценности и изразни средства. Смята се, че Иваноф дръзва да разчупи „оковите на историята и на познанието, като се завръща към естествената връзка – човек – материя”. Според него заниманията му като утвърден фотограф и декоратор в голяма степен определят и по-сетнешната му артистична кариера и насочването му към художествената керамика²⁹. Има и друг твърде любопитен факт, свидетелстващ за проявата на фотографските и артистичните му дарби. По свидетелствата на спътницата му Дениз Ру във въвеждащата част на книгата „Чувствени глини”, и след идването му в Ла Борн, Васил Иваноф често правил снимки на местните майстори-керамици³⁰. Дали от любопитство, или и тук съдбата си казала думата, той запечатил на лента занаята, който постепенно ще го обсеби. При това не само снимал местните занаятчии, но снимките му оставили трайна следа в спомените и коментарите на местното население, очевидно то не било ставало свидетел на прояви на фотографското изкуство по тези места. Така, с разнородните си занимания в началото - средата на 20-те години на XX в. Васил Иваноф дал заявка за по-късно проявения си талант на скулптор и артист от висока величина.

Пътят на твореца към керамичното изкуство

В първия раздел вече е пояснено, че едно събитие през следвоенната 1945 г. преобръща радикално и щастливо за изкуството, живота на Васил Иваноф. Случайно, докато се разхождал по брега на Сена, от книжарница на букинисти той купува книгата

²⁸ ROUX, Denise. Цит. Съч., р. 41-46

²⁹ LOYER, Francois. Préface. // **Terres sensuelles** [Texte imprimé] : Vassil Ivanoff, 1897-1973 [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992 - 31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. – Paris : Reunion des musées nationaux, 1992. – 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. Ill. en coul., 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F], p. 7-8.

³⁰ ROUX, Denise. Цит. Съч. р. 11-12.

на Уилям Лий „Керамичното изкуство“³¹, четиво, довело до обрат и в личната му съдба. Този факт е изтъкван от повечето изследователи – чужди и български на творчеството му, без обаче да се интересуват от самата книга и нейния автор³², затова тук ще си позволя няколко думи, които да изяснят значението ѝ за Васил Иванов. Уилям Лий (1860-1915 г.) е известен керамик от английски произход, който се занимава с приложни и декоративни изкуства. От началото на века творбите му намират горещ прием в парижките салони, а изкуствоведски списания, като *Art et decoration* го отбелязват наред с майстори керамици като Карие и Хотшел. През 1911 г. негови творби са изложени в музея Галиера в Париж, заедно с изделия на Делашерш, Декъор и други изтъкнати керамици³³. През 1913 г. издава книгата си „Керамичното изкуство“, в която представя технически параметри за керамичното производство. Подзаглавието ѝ е симптоматично - „Япония-Франция“, самият Уилям Лий се е интересувал и колекционирал източен тип керамика. През 1895 г. той се заселва във Франция – в селцето Сент-Аман-ан Пюисе (департамент Ниевр). В този традиционен център за добив и създаване на изделия от пясъчник, имало цяло ядро майстори на керамика, обединени около фигурата на Жан Карие. Ален Гобебер³⁴ в своя публикация дава пояснение на термина пясъчник. “Терминът „пясъчник” носи известна двусмисленост, свързана с двете значения, които самият той изразява. Едното има геологически характер, а другото – керамичен, при това и двете са свързани със земята. В геологията, пясъчникът представлява група утаечни скали, произхождащи от свързването на пясък и естествен цимент. В керамичното производство това е изпечена глина при висока температура и която има плътен, твърд, непрозрачен и стъкловиден вид. За да се избегне всяко смесване, трябва да се употребява термина - пясъчник, когато говорим за скалата и керамичен пясъчник, когато споменаваме глината.”

³¹ **FAVIÈRE**, Jean. Préface. //Vassil Ivanoff 1897-1973 [Texte imprimé] : 1897-1973, grès : Musée du Berry, Bourges...Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny...Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i.e. les-Eaux, 1990-1992]... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). – 130 p. : ill. en noir et en coul. : 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0(rel.) : 170 F.], p. 9-10.

³² Вж. **ИГНАТОВА**, Диана. Цит. Същ – пак там.

³³ **GRES** de Puisay. // Електронна публикация: < <http://grespuisaye.fr/colecarries/lee.html> > Прегледано на 30.09.2013.

³⁴ **GAUDEBERT**, Alain. Le grès de Vassil Ivanoff.. //Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, grès : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i.e. les-Eaux, 1990-1992]... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). – 130 p. : ill. En noir et au coul.; 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.], p. 55-60.

След смъртта на Жан Карие през 1894 г. те започват да обновяват традиционната керамика, като инициатор за това става именно Уилям Лий³⁵. Той се сближава и общува с местните майстори на традиционна битова керамика, от които черпи опит и съвети, скоро устройва тук малко ателие. Фундаменталната му книга повлиява и върху нагласите на Васил Иваноф, който след прочита ѝ решава да поеме по стъпките на Уилям Лий, да посети и опознае местата, където той е създал интересните си керамичните изделия.

Целият досегашен път на Васил Иваноф предвещава – във Варна, както и увлеченията му по живописата и театрална декорация в Париж, подобни наклонности. Чужденец като Уилям Лий, Васил Иваноф повтаря опита му и се заема с енергия с новото си амплоа. По-различна от обичайните за него е само материята – вместо върху тъкани и стени на сгради, сега той работи с керамичния пясъчник – гре или вид глина. Същевременно, Васил Иваноф извършва обрат и в личния си живот. Вероятно чувствайки се скован в голямата столица, той решава да напусне Париж и да заживее в провинцията. Първоначално отива в Сент-Аманд ан Пиюсе, селище, известно с грънчарските си работилници и няколко месеца усилено изучава тънкостите на керамиката. С този подход се проявява като изключително прецизен, несуетен творец, който сам, чрез непосредствена практика усвоява традициите и опита на местните грънчари. Не след дълго отива в Ла Борн (селце в департамент Шер, разположено между общините Енришмон и Морог), друг прочут керамичен център и остава тук до края на живота си.

Идване на Иваноф в Ла Борн – традиционен център на френската битова керамика през XIX в.

Съвременните изследователи разкриват твърде интересна картина за Ла Борн от 40-те г. на XX в. По това време Ла Борн (Шер) е малко селище, със столетни традиции в керамичната продукция. Дълго време дори то и околностите му са смятани за

³⁵ SEJOURNE, Jacqueline. Tradition et modernité : // **Terres sensuelles** [Texte imprimé] : Vassil Ivanoff, 1897-1973 [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992 - 31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. – Paris : Reunion des musées nationaux, 1992. - 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. Ill. en coul., 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F], p. 13-14.

неоспорим център в производството на традиционни керамични съдове³⁶. И днес тук съществува музей на керамиката, разположен в стария параклис. Всяка година в него се организират тематични изложби, свързани със съхраняваните колекции - изумителна сбирка от експонати, плод на традиционното керамично производство от XVIII до XX век.

По ред причини, в първата четвърт на миналия век на традиционното керамично производство във Франция започнало да се гледа като на нещо остаряло, неособено нужно. В свое изследване от май 2002 г., журналистът Жан-Пиер Тибод, отбелязва, че и днес, във Франция, страна на керамиката, тя се счита за неособено престижно занимание, докато в Япония, френските керамични центрове, сред които е и Ла Борн, са се превърнали в легенда заради традициите и постиженията им в художествената керамика. В репортажа специалният пратеник посочва, че в средата на XX в. в Ла Борн практикували едва неколцина майстори-керамици, които имали свои школи, ученици и последователи. Споменава цифрата седем за броя им, но³⁷ посочва, че като цяло керамичното производство преживявало упадък. И в средата на века в Ла Борн продължавало да се правят съдове по познатите технологии - огромни, изработени на грънчарско колело качета за осолено месо, кани за мляко, зехтин. В това, сякаш излязло от приказките градче, в което по думите на пратеника сред пътечки, обрамчени с чудни люлякови дървета, следват тротоари, чиито плочи са направени също от пясъчник, изведнъж се озоваваш пред табелите на някое от местните ателиета. През 40-те години на XX в. тук дошли и се заселили творци, занимаващи се с приложни занаяти, като Жан Льора, Андре Розе, Жаклин Буве и др. Младите занаятчии изучавали тънкостите на занаята в прочутите школи на Талбот, Фуше и др. Те, както и Васил Иваноф, усвоявали известните керамични практики - омесване и формуване на глината, пречистването ѝ от примеси. Групата на новодошлите имали несъгласия, мечтаели за обновяване на керамичното производство, за нови подходи, повече свобода и раздвиженост на формите. И нерядко се сблъскали с консерватизма на местните майстори, тъй като тук традициите били смятани за свещени.

³⁶ MUSEE de la poterie. // Електронна публикация: www.la-borne.com/museepot. Прегледано на 30.09.2013.

³⁷ THIBAUDAT, Jean-Pierre. La Borne de grès et de force. // E-Liberation, 10.05.2002: <
http://www.liberation.fr/guide/2002/05/10/la-borne-de-gres-et-de-force_403175#> Прегледано на 30.09.2013.

Противопоставянето на стари и нови творци е предадено образно от Франсоа Лоайе³⁸ - френски учен и архитект, занимава се с история на изкуствата, както и с културното наследство и е директор по научната дейност на френския национален център за научни изследвания CNRS (*Le Centre national de la recherche scientifique*) в предговора на книгата, посветена на творчеството на твореца отбелязва: “След мрачните дни на Окупацията и огнено-кървавия катаклизъм, след края на войната, ценностите, отстоявани от хората на духа не могат да бъдат други, освен същностните, първичните, в противовес на изтънчения културен лукс, характерен за буржоазния елит на предходното поколение. Защото тогава основния смисъл остава оцеляването – отвъд невероятното натрупване на отношения и условности, събирани в течение на годините от историята около нас, преди да ги разруши по този насилствен начин. Разчупват се оковите на историята и на познанието, става завръщане към същинските ценности, към естествената връзката човек - материя. Съдбата на немалко творци се оказва белязана от този неминуем следвоенен обрат, тласнал ги, наред с търсенията им в областта на културата, в дирене и на нови познания – лични и от по-универсален характер. Иваноф е близо петдесетгодишен, има вече зад гърба си кариерата на парижки декоратор и фотограф, когато избира да се посвети на керамиката в едно селище в Шер, което така и не напуска повече. Именно тук се определя артистичната му кариера, а в международен аспект той се налага като един от най-великите новатори в съвременното керамика.”

Същевременно, старите учители един по един си отивали, интересен факт е, че именно пришълецът Лъора създал своя школа и станал учител по изящни изкуства в Бурж. Днес музеят за приложни изкуства в Бурж притежава великолепна колекции от бижута, скулптури, кукли, игри и марионетки. Има и цели помещения, пресъздаващи модата, обзавеждането и бита през XVII-XVIII в. Самият музей в Бурж, създаден в сградата на хотел „Лалеман”, е архитектурна културна ценност и е включен в сайта на най-важните френски музеи³⁹. Така, в края на 40-те и началото на 50-те г. на XX в. тук се появило ново поколение творци – местни и чужденци, а симбиозата от възгледите им щяла да доведе до обновяване на керамичното производство. С увереност и дързост

³⁸ **LOYER**, Francois. Цит. Съч. – пак там

³⁹ **MUSEE** des Arts Décoratifs de Bourges: //Е-публикация:<http://www.linternaute.com/musee/7169/musee-des-arts-decoratifs-de-bourges/> Прегледано на 30.09.2013.

навлизало ново поколение майстори на художествена керамика, като Ив Мои и Пиер Местр, през 1949 г. в Ла Борн са заселва и керамичката Елизабет Джулиа. Пленена от природата и ресурсите на района тя отсяда тук завинаги, и макар да не общува много с останалите керамици, търсенията ѝ са твърде интересни.

Малко преди нея, тук се установил българинът Васил Иваноф, открил по пътя на щастливата случайност красотата на Ла Борн и уникалността на местната глина. За да се превърне във фигурата, променила коренно керамичното производство в района и в нещо повече от майстор-керамик – в българският Пикасо. Скъсал с парижкия си живот и навици, той по думите на Франсоа Лоайе не е единственият творец, тласнат от следвоенните обрати към дирене на нови познания и светове⁴⁰. През 1946 г. Васил Иваноф е зрял мъж, близо петдесетгодишен, затова заемането му с нещо, което не познавал добре, първоначално било посрещнато със скептицизъм. Но Иваноф не говорил и не спорел, мълчаливият самотник отдавал цялата си енергия на обучението. Според една от най-вдъхновените му изследователки – Жаклин Сежурне – библиотекар-документалист в Националния музей на керамиката в Севър, той не се свенил да чиракува и да учи от извора на народните занаяти. Същевременно надарен с богата обща култура, познания за световното изкуство и керамика – включително кубизма, африканското изкуство, ориенталското течение, начело с Уилям Лий, Васил Иваноф събирал и синтезирал разнородните идеи и влияния, от които скоро щял да заяви собствената си същност и самобитност⁴¹. В средата на 40-те г. на XX в., усетил, че художествената керамиката е неговото призвание, той купува малка къща в Ла Борн, която впоследствие превръща в свой дом и ателие. Силна подкрепа и разбиране среща в лицето на друга изкусена от керамичното изкуство особа – младата Дениз Ру, както споменахме тя работи по това време в Юнеско⁴². В тази къща, съставена само от две стаи, той създавал керамичните си шедеври. В работилницата, която е на практика стая, съседна на жилищната площ, били материалите му - торбичките с глина, пещта и разнородните грънчарски принадлежности, а в съседното помещение - стаята с най-обикновено обзавеждане, нужно за простия и непретенциозен начин на живот, воден от двамата.

⁴⁰ LOYER, Francois. Цит. Съч. – пак там .

⁴¹ SEJOURNE, Jacqueline. Цит. Съч., р. 14

⁴² ПАНАЙОТОВ, Иван. Цит. Съч. – пак там

Усвоил за няколко месеца познатите тук от векове производствени процеси, скоро Иваноф започва не просто да повтаря традиционните форми на съдовете и керамичните изделия, но да търси и прилага свои, различни техники и прийоми – поставяне на глазури, полагане на цветни ангоби⁴³, декориране на съдовете. Защото, именно те са, които дават отликата и вдъхват душа на глината. Оказва се, че започналото като авантюра начинание всъщност е реализация на неговата дарба. По свидетелства на негови познати Васил Иваноф правил всичко, нужно за подготовката на суровините, изпичането на изделията и обработката им, съвсем сам. Сам търсел и избирал нужната за изделията му глина, дървата за палене на пещта, след което с огромно блаженство, както сам се изразявал, ги изгарял⁴⁴. Изключителният му перфекционизъм стигал дотам, че използвал като гориво в пещта само дъбова дървесина, с каквата околността изобилствала. Според някои изследователи тя, наред с уникалната пясъчлива глина, сериозно подпомогнали творческите му търсения. Чрез наглед грубите и естествени суровини - пясъчник и дъбова дървесина, прибавяйки доза талант и всеотдайност, сред простичката мебелировка на ателието си, той ваел красота. И днес, посетителите, пристъпили в работилницата на този горд и самотен по думите на Жан-Пиер Тибодер керамик, могат да видят принадлежностите му⁴⁵. От тавана на ателието продължават да висят, както ги е оставил той, торбичките с глина, бои и материали. Нищо не е променено след смъртта му през 1973 г., сякаш времето е спряло, в очакване майсторът да влезе в ателието и да започне да обработва пак глината.

През XX век творецът керамик⁴⁶ Васил Иваноф ни оставя творчество, свидетелстващо за изумително майсторство. Майстор - керамик, но и скулптор – неговото скулптурно дело почти изцяло е съставено от елементи, изработени от глина, но предварително обработени на грънчарско колело, после изрязани или деформирани, начупени и наново сглобени. В керамичните си изделия той се изявява именно като

⁴³ **Бел. Ангоба** ([фр. engobe](#)) - керамично покритие. Паста от землиста материя (рядък циментов разтвор), която служи за покриване на керамични съдове. Чрез нея се покрива естествения цвят на съда. Освен ангобата, върху съда може да се постави и глазура, която се полага върху ангобата. Ангобата трябва да има същия коефициент на разширение или свиване, като тялото на съда. Ако майсторът керамик иска да получи ефекти на пукнатини, или пък вълнообразни или пламъковидни орнаменти по съда, то тогава коефициента на разширение и на свиване на ангобата трябва да е различен. **Вж Pepis, Betty. Le guide pratique de la décoration. Version europeene de L. Dasseville architecte d'intérieur. Collection Marabout service, 1963**

⁴⁴ **ROUX, Denise.** Цит. Съч., р. 11-12.

⁴⁵ **THIBAUDAT, Jean-Pierre** Цит. Съч – пак там

⁴⁶ **GAUDEBERT, Alain** цит. Съч. – пак там

скулптор. Доста негови изделия със средни размери са всъщност направени чрез сглобяването на множество малки детайли, начин, чрез който той се изплъзва от познатите грънчарски техники, налагайки свои собствени, сериозно обмислени форми. По-краен от своите предшественици, Иваноф се придържа към неумолимите правила на хилядолетния опит в тези процеси и занаят, именно това ще му помогне да преодолее и най-големите трудности на глазурите, по-специално при добива на медно червените и сини тонове, получени при намалена температура на изпичане, приложена върху суровата глина, тоест – изсушени, но без да са били подложени на предварителна топлинна обработка при ниска температура. Изборът на керамичен пясъчник при Васил Иваноф е тясно свързан с представите му за изкуство и керамика. Както никой преди него, той използва силата на природата, изучава нейната мъдрост, разбивайки възприетите до този момент строги норми. Съумява да превърне огъня, погълнал в началото дадено изделие, в свой съучастник, който постепенно започва да го милва, а сетне – да го оцветява с дъха си и да му възвръща изначалния вид, създавайки образ на самата земя. Така, изпитал всички страни на огъня, пясъчникът на Васил Иваноф наистина заслужава думите на д-р Пол Мале: ”Пясъчникът е хубава суровина, той е идеалната суровина... Той дава такова артистично удовлетворение, карашо ни да мечтаем като пред нещо върховно”.

Васил Иваноф оставя според Дениз Ру⁴⁷ близо 3000 скулптури; пана и керамични съдове. Във всяко от тях се проявяват неговото въображение, хумор, нежност и техническо съвършенство; всяко едно се явява всъщност възплъщение на множеството му търсения. За него, един от най-изявените холандски критици - Ханс Редекер, написа следното: ”Техниката на Иваноф има същият произход като на самия човек. Той обожава изкуството си; суровината, с която работи; огъня, чиято игра на редките отблясъци, търсена от него, наблюдава със страстта на алхимик. Относно керамичното творчество във Франция трябва името на Пикасо да се замени с това на Иваноф, а това на Валори – с Ла Борн.”⁴⁸

На снимка № 8 и № 9 е показан артистът в ателието си по време на работа.

⁴⁷ ROUX, Denise. Цит. Съч., р. 41-46.

⁴⁸ REDECKER, Hans. Ivanoff, terre et feu от Личен архив Елена Койчева

2.3. Колекции и изложби

Тук ще представим част от артистичните изяви на Васил Иваноф извън Ла Борн, защото останалите са експонирани, благодарение на Асоциацията „Васил Иваноф”, която успява да ги събере и съхрани като постоянна експозиция в частната къща - музей.

Прави впечатление, че минават едва две години от настаняването му в малкия керамичен център Ла Борн и Васил Иваноф успява да натрупа достатъчно опит, идеи, творби, за да участва в изложение. И то в престижна галерия, излагаща модерно изкуство - в сърцето на столицата на изкуството – галерия „Брето” в Париж⁴⁹. Галерията играе важна роля в артистичния живот на Париж тук излагат художници авангардисти, сюрреалисти, правят се едни от първите пърформанси. И така, дебютът му пред публика е през 1948 г. Следват закономерно 4 негови участия – при това в почти последователни години. Те се провеждат в едно не по-малко прочуто място – Есенният салон в Париж, създаден през 1903 г., с идеята да представя творби на нови и непознати творци пред повече ценители, като художниците - импресионисти и техни производни течения, в средата на ХХ в., Есенният салон е набрал огромна популярност. Първоначално експозициите се организирани в сградата на „Пти пале”, а впоследствие - в тази на „Гран пале”⁵⁰. Характеризира се с демократичност, освободеност и постепенно се превръща в мярка за модерност Тук излагат всички авангардни художници, скулптори, декоратори. За елитността на Есенния салон свидетелства и следния факт: за първи път тук през 1944 г. излага свои творби – 74 на брой, Пабло Пикасо, дори дава интервю за френската публика⁵¹. Четирите участия на Васил Иваноф на Есенния салон от края на 40-те- нач. на 50 те г. на ХХ в. ясно свидетелстват, че той твърде бързо си е спечелил име и се е утвърдил като майстор-керамик авангардист. Друг етап в творческото му развитие, който трябва да се открие, е участието му в изложба в Музея за модерно изкуство, Париж през декември 1951 г. Създаден е през 1937 г., с основна цел – излагане творбите на съвременни артисти. Сградата е импозантна,

⁴⁹ GALERIE Breteau. <http://www.imec-archives.com/fonds/galerie-breteau/> > Прегледан на 29.05.2014

⁵⁰ HISTORIQUE du salon d'automne. <http://www.salon-automne.com/a-propos/> > Прегледан на 29.05.2014

⁵¹ PICASSO au salon d'automne. <http://boutique.ina.fr/audio/P13108791/picasso-au-salon-d-automne.fr.html> > Прегледано на 29.05.2014

изградена в полукласически стил, който навежда на усещането за вечност на изкуството⁵². Всеки етаж на Музея за модерно изкуство е с тематично оформление, а излагането на творби тук е гаранция за дарба и новаторство в изкуството. Има както постоянни изложби, така и множество гостуващи, ретроспективни. Вече след смъртта на Васил Иваноф, през 1992 г. тук отново е организирана негова ретроспективна изложба, свидетелстваща за значимостта на творчеството и търсенията му.

Освен новатор и модернист, Васил Иваноф демонстрира и запазва тясната си връзка с народните традиции и практики в обработката на керамиката. Той никога не забравя люлката на своето вдъхновение – Ла Борн, дала му нови идеи, връзка с природата и суровата материя. Затова именно тук излага на два пъти свои творби – през 1964 и 1971 г. Друго доказателство за това, че той цени и синтезира в творчеството си местните традиции е фактът, че през 1962 г. представя своя самостоятелна изложба в Музея за народни изкуства и обичаи в Париж.

Сред международните изложби на Васил Иваноф впечатляват особено самостоятелните му изяви в Бразилия и Нидерландия. И двете страни са известни със своя вкус към изкуството и с модерните си експозиционни възможности. И в Рио де Женеиро, в Сао Паоло, както и в столицата на Нидерландия – Амстердам, Васил Иваноф продължава победния си ход и покорява сърцата на местните критици и на обикновената публика. Свидетелство за отклика от изявите му в Холандия, родината на Ван Гог и люлка на фламандското изкуство със столетни традиции, са отзивите в местния печат. А написаното за него от Ханс Редекер, един от най-видните изкуствоведи и архитекти остава сред най-високите оценки, давани му от критиката и до днес⁵³.

Особено важна е и негова посмъртно организирана съвместна изложба в замъка „Кулан“. Тук, в периода 21 юли -12 септември 1976 г. са изложени негови скулптури и картини на художника - живописец Симон Паоли. Замъкът е разположен в Централна Франция, близо до Бурж и е сред най-романтичните френски замъци. През същата година в едноименния град е издадена книга, отразяваща самото събитие⁵⁴. Тя съдържа

⁵² MUSEE, un lieu, une histoire. <http://www.mam.paris.fr/fr/musee> .> Прегледан на 20.05.2014

⁵³ REDECKER, Hans. Цит. съч. – пак там от **Личен архив Елена Койчева**.

⁵⁴ IVANOFF – Paoli: Culan, 1976, 32 p. от личен архив на Елена Койчева – Бел. Книгата е описана и в Библиотека Кандински на Център Помпиду.

32 страници текст, черно-бели и цветни илюстрации и репродукции на част от творбите. Титулната страница на книгата изобразява в черно-бяло каре съобщение за изложбата, като от двете му страни са изобразени по една творба от Васил Иваноф и Симон Паоли. Тази на Васил Иваноф е антропоморфна ваза. Представява човешко лице с издължена шия. Лицето е представено стилизирано, не се разбира добре дали е на мъж или на жена, има високи скули, акцентирано е върху окото като на основен детайл в лицето. Приведени са кратки исторически анотации за замъка Кулан – кацнал гордо на скалисто възвишение, той и до днес е запазил вида си на средновековна крепост. През 1188 г. тук намерил защита и император Филип Август. Между X и XVI в. замъкът е владение на бароните Кулан, по-късно собствениците му се сменят – принц дьо Конде; принцовете Харкурт и дьо Кроа. През 1429 г. тук отсяда и Жана д'Арк, а през 1465 г. и крал Луи XI. Съхранена е стаята, използвана от Орлеанската дева при престоя ѝ, както и автентични камини, зидани през XV в. Тук могат да се видят запазени редица мебели, старинни ковчезета от XV в., френски и фламандски тъкани от XV и XVI в., картини от френската и испанска школа, „Свети Павел” на Рибера, „Света Магдалена” на Лука Джордано. Тези кратки данни показват, че всъщност замъкът Кулан е естествено място за експозиция и за необичайното творчество на В.Иваноф и Симон Паоли. Изложбата, проведена между 21 юли-12 септември 1976 г. е 16-ата проведена изложба в замъка, което свидетелства за сериозната му експозиционна дейност през XX век. Първите датират от 1960 г., когато тук са изложени тъкани и средновековно изкуство. След две години е организирана тематична изложба, посветена на Жана д'Арк. През 1967 г. са представени творби на Пабло Пикасо.

Изглежда не е случайно, че девет години по-късно организаторите избират да изложат тук творби на смятания за „Българският Пикасо” творец – Васил Иваноф. Реализирана е под патронажа на г-н Андре Коло – префект на областта Шер и на г-н Шарл Дюран – президент на генералния съвет и на комитета по туризъм на Шер, както и на маркиз дьо Мортемар – президент на комитета за пътна инфраструктура „Жак Кьор”.

Изложбата на скулптурите на Васил Иваноф и Симон Паоли, организирана през активния летен сезон, когато има и повече посетители, показва сериозното отношение на организаторите към събитието. Във вече посочената книга има отделни текстове, посветени на двамата артисти. Текстът, посветен на Васил Иваноф е написан от Дениз

Ру. Започва с мисъл на твореца, изведена като мото: ” *Създаването на нещо красиво създава равновесие в света*”.

След смъртта на Васил Иваноф голяма активност за популяризиране на творчеството му изиграва Асоциацията, носеща неговото име. С нейна помощ през 1990 - 1992 г . е организирана твърде любопитна мобилна изложба, която посещава за срок от две години шест френски музея в различни градове. По този модерен начин широка публика – ценители и обикновени посетители, се запознават с богатото му наследство. През 1993 г. отново ретроспективна изложба, посветена на творчеството на Васил Иваноф, е организирана в престижния музей на керамиката Севър, след което е издадена едноименна с изложбата книга - “Чувствени глини”, посветена на неговия житейски и творчески път, на спецификите на стила, както и на постиженията му в керамичното изкуство.

По-долу е представен летопис на изложбите на Васил Иваноф във Франция и в чужбина:

Май 1948 г. – галерия „Брето”, улица “Сена”, Париж.

Май 1948 г. – Есенен салон

Май 1949 г. – Есенен салон

Май 1949 – книжарница Ке дез Орфевр

Ноември 1951 г. – Есенен салон

Декември 1951 г. – Музей на модерното изкуство

1953 – 1954 – Есенен салон

Септември 1954 – Рио де Женейро (индивидуална)

Септември 1954 - Сао Паоло – (индивидуална).

Декември 1962 – Музей на народните изкуства и обичаи

Октомври 1962. – Амстердам, Нидерландия

Ноември 1963 – Ротердам, Нидерландия (индивидуална).

Лято на 1964 – Ла Борн

Пролет на 1965 г. – Музей на изящните изкуства в Турс

Пролет 1965 – Дом на културата в Каен

Декември 1966 – Шатору – Зала на корделиерите

Лято 1971 – Ла Борн

Лято 1972 – М.М.А.Ф. в Париж

22 юли – 12 септември 1976 г. съвместна изложба в замъка Кулан с художника Симон Паоли.

1990 - 1992 – мобилна изложба в 6 музея - Бурж, Шовини, Сент-Аван-Лез-О, Тур, Мец, Севър

5 ноември 1992 - 31 януари 1993 г. - Национален музей на керамиката Севър, озаглавена «Чувствени глини. Васил Иваноф – 1897-1973 г.».

1992 – Музей на модерното изкуство, Париж.

Колекциите на творбите Васил Иваноф са представени в следните музеи:

1. Musée Ivanoff

Henrichemont-France

Музеят „Васил Иваноф“⁵⁵ притежава ок. 550 негови творби, както и значителен фонд от снимки и рисувани тъкани на твореца. Създаден е през 1988 г. Днес Васил Иваноф е смятан за една от най-значимите фигури на съвременната керамика.

2. Musee national de céramique

Sèvres-France

Музей на керамиката Севър⁵⁶, Париж е най-престижният френски музей за керамични изделия, пясъчник, порцелан, стъкло и др. от всяка страна и от всички епохи. Намира са в Париж, площад на Манифактурата. Създаден е в края на XIX в. от Александър Брониар, син на архитекта Теодор Брониар. Тук има колекции средновековна европейска лакирана керамика, италианска майолика от 16-18 в, севърски порцелан от 1740 г. до днес. Съхраняват се и колекции ислямска керамика, испано-мавърски фаянс и японска керамика.

Информацията е цитирана дословно от прегледаните сайтове.

⁵⁵ **LE MUSEE Ivanoff.** <http://laborne.org/pages/laborne/accueil.html>

⁵⁶ **MUSEE national de la céramique.** http://www.museums-of-paris.com/musee_fr.php?code=295

3. Виртуален музей на Васил Иваноф в Интернет пространството на Франция. Композиция.

Според⁵⁷ Устава на ИКОМ музеят е постоянна институция с идеална цел, в служба на обществото и на неговото развитие, отворен за публиката и занимаващ се с изследвания, които се отнасят до материалните свидетелства за човека и околната среда. Той придобива, съхранява, експонира и най-вече представя с научна и образователна цел, както и за естетическа наслада, културноисторически паметници и природни образци.

Ученият Симеон Недков представя в монографията⁵⁸ си класификация на музеите. “Музеите могат да бъдат профилирани в четири основни групи: художествени, исторически, природонаучни и технически. Художествените музеи, у нас добили популярност като художествени галерии, са едни от най-старите музейни институции. Към тях принадлежат: музеи на изобразителните изкуства, картинни галерии /пинакотеки/, музеи на скулптурата /глиптотеки/, музеи за приложно изкуство, за художествени занаяти и др.”

Развитието⁵⁹ на свързания с Интернет технологичен напредък в областта на компютърната графика и разпространението на информационните технологии и съобщенията (information and communications technology - ICT) предоставя възможност за новаторска експлоатация на културните артефакти. Макар че в миналото някои музеи не са прилагали твърде бързо новите технологични постижения, днес много от тях ентусиазирано приемат свързаните с уеб ICT като полезен инструмент за развиването на нови начини за ползване на културното наследство, който след първоначалния период на експериментиране се превръща в основен начин за осигуряване на култура по целия свят. Разпространението на технологията на Интернет позволява развитието на музейни сайтове и тяхното все по-голямо усъвършенстване по посока на интерактивност при възприемането на културата, като това означава, че традиционните буквални музеи все повече биват допълвани чрез тези нови подходи и

⁵⁷ **НЕДКОВ, Симеон Недков** Музеи и музеология / Симеон Недков. - [София] : ЛИК, 1998 ([София : Офсетграфик]). - 327 с. : с табл. ; 20 см Библиогр. с. 316-326. - Свържи с N 897 на Бълг. книгопис, 1998. - Офс. изд. ISBN 954-607-122-6 : Без сведение за цена, с. 12.

⁵⁸ **НЕДКОВ, Симеон. Цит. Съч.** – пак там, с.15

⁵⁹ **МЕНИДЖЪР** на виртуални музеи: Информативен електронен курс. // Електронна публикация : <http://europeanvirtualmuseum.net/evm/ecourses/manager_bg.pdf> Прегледано онлайн 12032014г.

предложения посредством виртуалните музеи. Особено важни са приложенията, даващи достъп до намиращи се в музеите артефакти, както и електронно обучение и разширен достъп.

Музеите⁶⁰ отдавна вече използват компютри за инвентаризация и каталогизиране, а също и в редица научни дисциплини (особено в археологията) за анализиране на обектите. Често обаче това традиционно приложение на компютрите в музеите е ограничено само до офлайн работата на изследователите. Например, преди да настане неотдавнашната революция в достъпа до Интернет, в Обединеното кралство във времето след 1980 г. използването на компютърни мрежи в музеите беше ограничено до неколцина висококвалифицирани потребители -- университетски отдели, които имаха достъп до британската обединена академична мрежа (JANET). Днешното предизвикателство, пред което са изправени музеите, е да разширят (в социален и физически смисъл) достъпа и да подобрят качеството на посетителското възприятие на културното наследство. В рамките на музеите, Интернет и технологиите на дигиталните изображения стават пробивни технологии и подкрепят знаменателно увеличение на достъпа в качествен и количествен аспект.

Дигитален музей, онлайн музей или виртуален музей?

Музеят⁶¹ е институция, която събира, изучава, излага и консервира артефакти и експонати с културна и образователна цел. Първоначално музеите били основани от богати хора или църковни и кралски организации, но през двайсети век музейното дело започна да набляга все повече на достъпа за широката публика и да добавя ежедневни предмети към сбирките от редки или скъпоценни вещи. Публичният достъп и интересът към социалното развитие разшириха понятието “музей”, като в него освен внушителните музейни сгради се включиха и открити и подвижни експозиции. Обикновено музеите се специализират в областта на изкуството (Лувър, Прадо, Уфици, Тейт, Гугенхайм и Помпиду), историята (Будапещенският национален музей и Версай) или науката (Британският музей, Музеят на град Мексико и Немският музей) – макар че днес много музеи избягват това разделение, като етнографските или социалните музеи се организират на тематичен принцип според тенденциите в общественото

⁶⁰ **МЕНИДЖЪР** на виртуални музеи. – цит. Съч. – пак там

⁶¹ **МЕНИДЖЪР** на виртуални музеи – цит. Съч. – пак там

развитие. Много музеи днес се стремят да привличат посетители с развлекателни и интерактивни експозиции, които по гъвкав начин се ориентират както към специалистите, така и към по-малко образованите посетители. Тези промени във фокуса са важни за музейните уредници, тъй като заради тях обхватът на музея се разширява, преминавайки от събиране и каталогизиране към излагане и интерактивни експозиции. Като се има предвид разнообразният характер на музеите, не е възможно да се даде категорична дефиниция на виртуалния музей, но е напълно възможно той да бъде описан. През 2001 г. официалната дефиниция на понятието “музей”, създадена от Международния съвет на музеите (ICOM - International Council of Museums), включи и дигиталната творческа дейност. Много изрази са използвани успоредно, за да се опишат тези дейности. Тук избягваме израза “електронен музей”, защото той набляга повече на технологичната страна, вместо на социално-техническите характеристики. Изразът “онлайн музей” описва връзката с Интернет, без обаче да посочва някаква по-висока степен на интерактивност. Макар че изразът “дигитален музей” може да описва интерактивния достъп до съхраненото в един музей познание, има много форми на дигитален достъп, които не са отдалечени, нито местещи се, затова този израз има ограничено приложение. В хармония с дефиницията на ICOM, ние предпочитаме израза “виртуален музей”, тъй като той различава онова, което предлага музеят, от предложенията на буквалните музеи, но освен това и изразява по-голямата степен на свързаност и взаимодействие, съчетани с позитивното преместване на буквалния музей във виртуално достъпна форма. Изразът е демократичен, защото включва също така и много малки или специализирани изложители, като с това се връща отново към оригиналното значение на гръцката дума – хранилище на познание, замислено да подпомага концептуалните изследвания.

Съвременните изследователи по музейно дело и информационните професионалисти смятат, че виртуалните музеи и изложби са в основата на бъдещето развитие на културните институции и ще стават все по-масова практика, защото не само разширяват достъпа на хората до постиженията на науката и културата, но и разширяват образователните възможности на институциите.

Нова комуникативна страница⁶² в процеса на глобализацията, виртуалният музей е по-лесно достъпен, спестява много време и средства, допринася за засилването на интереса към музейното дело като цяло и към съвременните тенденции в него. Той има определени предимства пред класическия музей – ниска цена на изграждане и достъпност за всички потребители на Интернет: “за цената само на една музейна витрина всеки музей може да направи достойно на целия свят богатството на своите фондове без да застраши по какъвто и да било начин дори един експонат; в Интернет всички са равнопоставени, достъпът до всяка музейна страница е с една и съща лекота; създава се по-голяма възможност за обмяна на опит и мнения между музейните специалисти; появилите се в последно време технологии за представяне на тримерни обекти дават възможност музейните експонати да се възприемат в естествените си измерения. “ Виртуалният музей обаче, не конкурира и не замества по никакъв начин класическите форми на музея. Нищо не може да замени допира до експонатите, близкото усещане на материалното им присъствие и увлекателната беседа. Виртуалният и класическият музей всъщност се допълват един друг, изграждайки нова цялост.

В Речник на основните понятия и термини в музеоложкото познание⁶³ авторката дава следното определение за понятието **къща музей (дом музей)** - музей, разположен в здание, свързано с известно (важно с историческото си значение) събитие или с живота и делата на изтъкнати хора. В интериора му се съхранява или се възсъздава на документална основа мемориална или историческа обстановка (ансамблова експозиция). Може да се включи и документално-тематична експозиция, посветена на събитието или на живота и дейността на известната личност.

През 1979 е създадена **асоциация на името на Васил Иванов** благодарение на спътничката в живота на Васил Иванов - Дениз Ру. Първоначално президент на асоциацията е проф. Жорж Нико, и тя има за свои кръстници лица, като г-н Хубер Ланде, Хенри-Пиер Форест, Франсоа Матей, Оливие Шеврийон. Както и консерватори-специалисти по керамика, като г-жа Ивон Брюнхамер и Антоанет Ал, г-н Жан Фавиер,

⁶² **КРЪСТЕВА, Стефанка Любомирова** Студии по музеология : Тотема, тезауруси, кунскамери, виртуални пространства : Кн . 1 - 2 / Стефка Кръстева ; Ред. Велин Кръстев. - София : Издателска агенция ФДК, 2003 (Без сведение за печ.). - 23 см Офс. изд. - Рез. на англ. ез. / Прев. Атанаска Митева, Петър Фридман, на рус. ез. / Прев. Наталия Юревич, Бранимир Такиев ISBN 954-9908-19-4 (кн. 1) : 14 лв ISBN 954-9908-20-8 (кн. 2) : 10 лв, с.322-323 от кн. 1

⁶³ **КРЪСТЕВА, Стефанка Любомирова.** цит. съч. – с. 187

Антоан д'Алби и много изкуствоведи, подпомагащи ги със своите знания. От 1986 г. Асоциацията е оглавявана от Макс Херцберг⁶⁴. Седалището ѝ е в Музея Иваноф, в замъка в Аржон. Понастоящем неин председател е доскорошният директор на Националния музей по керамика в Севър – г-жа Антоанет Ае. Основна цел на асоциацията е да комплектува, съхранява и популяризира творбите на българския Пикасо. Една асоциация⁶⁵ не е изпълнила предназначението си, ако целите, които си е поставила, не са постигнати, или поне не са обозрими. Асоциацията Васил Иваноф, създадена няколко години след смъртта на твореца, си постави ясната цел - на първо място творчеството му, непознато в пълнота приживе по света, да бъде съхранено, а след това и представено пред публика и то по най-подходящ начин.

През 1988 година благодарение на инициативата на асоциацията Васил Иваноф, къщата и ателието му в Ла Борн са превърнати в частен музей, който можем да класифицираме като музей на приложното изкуство.

Виртуалният музей на Васил Иваноф

Достъпът до виртуалният музей се осъществява на следния интернет адрес: <http://www.musee-ivanoff.fr/>. Началната страница (Вж.фиг.1) се отличава с изключителна простота и същевременно артистизъм. Титулът ѝ е изписан с ръкописни букви върху правоъгълна дървена табела, украсена в горния десен ъгъл с букет полски цветя и гласи: „Добре дошли в музея на Васил Иваноф”.

Следваща страница (фиг. 2) изобразява структурата на виртуалния музей. На нея са изобразени четири дървени врати, а в центъра ѝ е разположена снимка на самия Васил Иваноф. Той е в полупрофил, има решителен и открит вид. При натискане върху снимката излиза надпис „Артистът” и биографични данни, разкриващи житейския и творческия му път. Посочен е българският му произход, пристигането му във Франция през 1922 г., заниманията в Париж преди идването в керамичното средище Ла Борн. Разкрива се дейността му като керамик тук, изтъква се, че днес той е смятан за изключителна фигура на съвременната керамика .

⁶⁴ Бел. Макс Херцберг - архитект и професор през 1993 година в l'Ecole nationale supérieure des arts décoratifs – обществен университет по изкуства и дизайн в Париж.

⁶⁵ HERZBERG, Max. Le mot du president. // *Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, grès* : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. e. les-Eaux, 1990-1992]... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). - 130 p. : ill. en noir et en coul. ; 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.], p. 18-19.

Всяко от подменютата е представено чрез нова дървена врата – те са 4 на брой, видът им е рустичен и изчистен, разположени на два реда. Имената им са също семпли – **Ателие (фиг. 3), Творби (фиг. 4 и фиг. 5), Реален музей (фиг. 6) , Посетете..** Така графично, под формата на врати в дом, са изобразени компонентите на музея.

Ателието на Васил Иваноф е изцяло съхранено и реставрирано. То разкрива творческия процес в автентичния му вид – така, както е известно, че е работил Васил Иваноф. Вече бе посочено, че през 1946 г. той купува в Ла Борн малка къщичка с две помещения – ателие и стая. В ателието му се намирала пещ на дърва, в която той изпичал керамичните си изделия. Тя е с размери $2/3 \text{ м}^3$, с обърнат навътре пламък и само с един кюнец, наричана пещ „Севърски тип”.

Скоро пещта ще се превърне по думите на самия творец в негов „най-добър приятел”. Тук още се съхраняват, окачени на тавана в платнени торбички материалите му, използвани в процеса на работа. Съдовете били изпичани в еднократен процес, траещ между 12-14 часа, при което температурата на пещта достигала до 1300^0 C . Васил Иваноф извършвал това като ритуал, изпълнен с много любов, желание и познание, насочен към овладяване на отделните елементите и техните тайни. От 1996 г. пещта и ателието са включени и съхранявани в инвентарния списък на историческите паметници на Френската република поради своята уникалност.

В частта от виртуалния музей, посветена на **Творбите (фиг. 4)**, стила и оригиналността на творчеството на Васил Иваноф, създателите на сайта са се опитали да потопят посетителя в атмосферата, но и в мисленето на самия Васил Иваноф. Приведени са негови мисли и изказвания. Показана е връзката на художника - керамик с природните елементи – земя, вода, въздух и огън. Разкрит е труда на керамика, който от неодоушевената глина вае чудни форми, вдъхва им дух. Изтъкнати са някои от спецификите на творческия процес, който не е прост сбор от рецепти, пропорции и бои, а импровизация и полет на въображението.

„Къде е истината – в двореца, или в гроба?” - питаше се той. За него тя остава тук, в Ла Борн, по тези скромни места, където работи в уединение.

Творчеството на артиста е показано посредством **трите вида дигитални колекции**: скулптури; пана, релефи или творби от авангардното течение на изкуството “кубизъм” и художествена керамика. **(Фиг. 5)**

3.1 Характеристика на дигиталната колекция: скулптури

Дигиталната колекция от скулптури във виртуалния музей е представена от 12 експоната, кодирани с P01 – P12. При отварянето на тази колекция в долната част на страницата е разположена мобилна линия за придвижване и увеличаване на изображението на всяка отделна скулптура. Според авторите на виртуалния музей, скулптурното му дело свидетелства за невиджан до този момент експресионизъм в керамичното изкуство. Експресионизмът е естествен за Иваноф, който вследствие славянския си произход, изразява чрез него идеите си и успява да придаде на обработката на пясъчника – гре едно наистина артистично измерение. На омаята на пишно глазираните повърхности, се противопоставя любопитство, породено от грапавите, дори напукани повърхности на някои от ангобите му, в които има примеси на шамот. И макар пясъчникът да присъства в творчеството на Иваноф, артистът съумява да му намери ново и оригинално приложение, така например да изобрази кора на дърво, ръждясал метал, най-разнообразни видове скали, сякаш от самите земни недра, както би се изразил самият той. Вазите и антропоморфните му съдове свидетелстват не само за неговата страст към грънчарското колело, но и за познаване на традиционните съдове от пясъчник в Ла Борн.

Скулптурните произведения на Васил Иваноф (**Вж фиг. 7, 8 и 9**) съставляват важна част от неговото художествено наследство. Създавани от пясъчник, материя, използвана в течение на векове от местните майстори-керамици, скулптурата на Васил Иваноф, макар и сътворена от позната материя, дава заявка за абсолютно новаторство. Според Антоанет Ае - главен конзерватор на културното наследство и директор на Националния музей на керамиката в Севър - в художествените му търсения е налице познаване достиженията на най-изтъкнатите скулптори до момента. Особено ценял изкуството на Пикасо, от когото се възхищавал, но и това на някои местни керамици като Пол Байер и Лъора. Влияние му оказва, макар и в по-малка степен и традиционното изкуство в Ла Борн. Затова тя смята, че Иваноф на практика вплита в творбите и интерпретира посвоему идеите на световноизвестни и на местни скулптори и керамици. Новото в скулптурите на Васил Иваноф се крие не в техниката, нито в използваната суровина, а в тематичния кръг на авторските търсения. Всъщност, скулптурите на Васил Иваноф разработват най-вече една тема, но в множество вариации – еротиката. Друг негов изследовател – историкът на изкуството – Франсоа

Лоайе⁶⁶ намира прилика на малките му скулптури със стила на Бранкузи – смята, че имат същата мощ и плътност. Намира сходства и с други негови събратя в скулптурата - Раул Убак и Етиен Мартен. За разлика от тях обаче Иваноф е майстор-керамик – човек на огъня и земята. Той борави превъзходно именно с тези два елемента и успява да постигне тяхната симбиоза. Както може да се предположи, размерите на фигурите не са особено големи, и според Антоанет Ае⁶⁷, пещта на майстора сериозно ограничава способността му да прави по-големи композиционни фигури. Търсенията не са насочени към обемисти и монументални, а по-скоро към малки форми, с ярка индивидуалност, дори интимност на изображението. Начинът му на работа е особено характерен. Докато в западната, и в частност френската скулптура от 40-50-те години на XX век., личи стремеж за идеализиране, създаване на изделия без неравности във формите и контурите, Иваноф – напротив – търси точно този ефект. Като отхвърля изкуствените форми на идеалното произведение, умишлено огрубява формите и повърхностите на творбите си. По думите на Лоайе „той превръща случайността в своеобразно заклинание: по този начин животът проличава в случайните следи в процеса на изработката и изпичане”. Така, творецът води мълчалив диалог с глината – неодошевена субстанция, оживяла в ръцете му.

3.2 Характеристика на дигитална колекция: творби, които спадат към авангардното течение «кубизъм»

Дигитална колекция от творби, които спадат към авангардното течение «кубизъм» (фиг. 10) във виртуалния музей е представена от 14 експоната, кодирани със S01 – S14. В творчеството на Иваноф, през годините се забелязват най-разнообразни влияния, а творбите му стават все по-завладяващи като цветове и форми: релефи, скулптури, гравирани пана. Влиянията са твърде разнородни и варират – от народното изкуство до кубизма, има и отзвучи от африканското изкуство, смесвайки се без строг ред и порядък. В керамичното изкуство гравирани съдове, както и тези с връзана по стените им украса, са свидетелство за особен талант. Освен че се изработват доста трудно, те изискват идеално познаване на пропорциите на съда и съобразяване на отделните му компоненти с тези на украсата. Паната пък са още по-висок етап в керамичното производство, те вече изискват разработката на сложни композиции и се

⁶⁶ LOYER, Francois. Цит. Съч. р. 7.

⁶⁷ FAY-HALLE, Antoinette. Цит. Съч., р. 9.

доближават до изобразително изкуство. Горепосоченото мнение принадлежи на Жаклин Сежурне⁶⁸ и дава представа не само за разнородните таланти на Васил Иваноф, но показва, че той е владеел множество изкуства – на художник, скулптор, декоратор, майстор-керамик и същевременно авангардист във всяка от посочените дисциплини. Вече изтъкнахме, че той е познавал и особено ценял творчеството на майстори кубисти⁶⁹, като особено модния по това време Пикасо, познавал се е лично със Задкин. Несъмнено тези творци оказват влияние върху неговите търсения, но важно е да се посочи, че Иваноф не ги имитира, нито копира, напротив. Той само вплита част от идеите им в нови, самобитни свои скулптури, съдове и пана. Всъщност влиянието им е по-скоро идейно, тематично, докато изпълнението и композициите са напълно авторски и неповторими.

3.3 Характеристика на дигитална колекция: художествена керамика

Дигиталната колекция: Художествена керамика (вж фиг. 11 и 12) е представена от 10 експоната, кодирани с V01 – V10. Тази колекция е позната чрез своите огнени пясъчни изделия, най-вече с прочутите си вази в цвят „говежда кръв”, но и чрез съдовете в наситени сини тонове, Иваноф се разкрива като виден майстор на глазуриите. Той харесвал грубостта на материята, както по отношение на използваните глини с примеси на шамот, така и при яркочервените си глазури „говежда кръв”, а ефектите, чрез които свежда изделията си до максимално опростени форми, ясно свидетелстват, че е успял да овладее до съвършенство изкуството на огъня. Голяма част от творбите на Васил Иваноф съставлява художествената керамика. Изработвани са на традиционно грънчарско колело, уред, който почти не претърпява промени през вековете, но изисква пълно единение на майстора с изделието. Същевременно, художествената керамика разкрива неподозирано разнообразие на форми, цветове, лакове и украси. Досега изследователите на творчеството на Васил Иваноф описват предимно керамичните му

⁶⁸ SEJOURNE, Jacqueline. Les plaques et pièces engobées a décor gravé, Цит., Съч, с. 22.

⁶⁹ Бел. Кубизъм – течение в изкуството, за чийто предтеча се смята още Сезан с плътността на изображенията. Появата му обаче се бележи най-ярко с картината на Пикасо „Госпожиците от Авиньон” през 1907 г. Търсейки да реши проблемите на светлосянката Пикасо заменя тъмните зони с големи успоредни линии. То отрича нормите на класическата красота. От 1906 г. негови основни представители стават французинът Жорж Брак и испанецът Пабло Пикасо. Характеризира се с неспазване на пропорциите, раздробяване на изображенията и представянето им от различни ъгли. Вж: *Encyclopedie de l'art, Paris 1991, p. 257.*

съдове, вероятно поради тяхната атрактивност и блясък. Художествената керамика е представена от следните основни типове съдове: кани, чайници, вази, плата, изработени от пясъчник, изпечен при висока температура. След това изделията са украсявани с рисувани орнаменти и покривани с глеч в станалия негова запазена марка червен цвят, т. нар. „говежда кръв”. Цвят, изключително сложен и труден за добиване, един от най-капризните в керамичното изкуство и затова стриктно избягван от повечето майстори. Но не е избягван от Иваноф. Напротив – точно този труден за изпълнение в керамиката огненочервен цвят той превръща в свой любим при украсата на множество кани, вази и др. Интересни и показателни в този аспект са впечатленията на ирландския изследовател Патрик Маккой⁷⁰, който през 1983 г., близо 10 години след смъртта на Васил Иваноф, решава да посети Ла Борн и да се запознае с прочутата по цял свят местна керамична школа. Когато отворил вратата на ателието му, той бил смяян от няколко неща, които ярко пресъздава. Изненадал се от напълно съхранените в автентичната им среда на създаване съдове и керамични изделия. В този тих по думите му оазис, Маккой успял да усети духа на самия майстор-керамик: „Озовах се наред малък комплекс постройки, които в продължение на тридесет години са били люлка на съзидателния гений на Васил Иваноф.” Още по-голяма е изненадата му при вида на подредбата на ателието – поставени скромно на обикновени дървени рафтове и стелажи, керамичните съдове на Васил Иваноф наподобявали мълчаливата глинена стража на император Цин Чихуан. С това сравнение с една от най-известните в света глинени композиции, Маккой не само засвидетелства възторга си от делото на Иваноф. То е високо признание за духа на керамиката, излязла изпод ръцете му. Създавана в пълна тишина, уединение, керамиката най-добре разкрива художествените виждания, идеи и защо не – мечти на твореца. Интересен е анализът на Антоанет Ае⁷¹, директор на националния музей за керамика в Севър, приложен в книгата „Чувствени глини”. Според нея в най-голяма степен след паната с еротични сюжети, именно съдовете му с медночервени окраски са пропити с чувственост. До голяма степен това се дължи на червения цвят – топъл, страстен, цвят на кръвта и на възраждането, неслучайно у нас той е използван като постоянна основа за мартениците. Наистина повечето изследователи на творчеството му търсят причините за избора на този особен цвят за украса на съдовете основно в славянския му произход, особената чувственост и емоционалност на хората тук. Отчитайки близостта му с творчеството на местните

⁷⁰ McCOY, Patrick. Цит. Съч., п 21-30 .

⁷¹ FAY-HALLE, Antoinette. Цит. Съч., с. 9-10.

творци – Лъора, влиянието на китайския порцелан и на народното традиционно изкуство, Антоанет Ае същевременно смята, че Иваноф е прекалено самобитен и не прилича на никого. Своеобразен заточеник в едно селище, чиято изолираност съвременният човек трудно би си представил, той има богато въображение, умее да обобщава и да извлича от идеите само онова, което отговаря на собствените му виждания и търсения. В есето си Антоанет Ае изтъква ролята на фигурата на майстора-керамик за появата на множество иновации. Така например, още през XVI в. Бернар Палиси се прочул със битовите си керамични съдове с глазура, а през 1563 г. той издал книга за керамичното производство и станал майстор-керамик на краля и кралицата. През XIX в. керамичното производство във Франция е обогатено от научните изследвания на друга видна фигура – Жак Жозеф Ебелман – учен, математик, химик, който успява да получи през 40-те г. на XIX в. дълго критата от Китай „тайна“ – огненочервен цвят за керамичните съдове. Занимавалият се дълго с керамичното производство и изкуство ирландски учен Патрик Маккой изтъква, че яркочервеното било държано цели векове в тайна от Китай, а издаването ѝ – наказвано със смърт. Това статукво се запазило до идването на власт на династията Мин. Впоследствие, чрез икономически шпионаж, придобитите от западните майстори знания стимулират научните изследвания на Ебелман за добиване на цветове по изкуствен път. За тайната на порцелана и изобщо за технологичните прийоми, използвани в Китай интересна информация наскоро излезе и в българските издания⁷². След 1848 г. Ебелман води безплатни курсове по керамика в Париж, като демонстрира ролята на научните изследвания за практиката. Не е ясно дали Иваноф е познавал методиката на Ебелман, макар че по думите на Ханс Редекер⁷³ той е пътувал много из цяла Европа, за да изучава тайните и керамичните технологии - посещава музеи, както и множество центрове на модерна и традиционна керамика. Ала най-вероятно, както смята и Антоанет Ае, по свой, собствен път, е преоткрил добива на червения цвят. И се превръща в родоначалник, защото след него буквално цяло поколение творци и керамичници във Франция, като Даниел дьо Монтмолен, Бен Чиза, Дебландер насочват усилията си към използване на глазури в такива ярки окраски. Нито изпитаните рецепти, нито суровините могат да гарантират успеха на майстора-керамик и ефекта на едно керамично изделие. Нужно е да се припомни, че най-трудно за овладяване според специалистите е поддържането на равномерна температура в процеса на изпичането,

⁷² НЕЙКОВА, Альона. Магията на порцелана или тайните на китайските майстори. // Дума, 17 март 2012 г, бр. 65, стр. 1.

⁷³ REDECKER, Hans. Цит. съч. – пак там. Личен архив Елена Койчева, с. 1-2.

както и правилното протичане на целия процес. Известно е, че и най-малкото навлизане на въздух в процеса на изпичане променя цвета на глината или ѝ нанася поражения – окислява червения цвят и причинява зелени петна по повърхностите на съдовете. Особено важни за оценка на керамичните му творби са анализите на двамата холандски изследователи – Ханс Редекер⁷⁴ и Боб Бюй⁷⁵ отразили представянето на изложба на творби на Васил Иваноф в Амстердам през 60-те г. на XX в. В периода 7-15 ноември 1962 г. в галерия „В.Ж.Г. ван Мьолс” в Амстердам можели да се видят негови керамични изделия и пана. Според Боб Бюй представените керамични експонати са на границата между традиционната керамика и друга, по-освободена, която е дело на скулптор. Той изтъква семплия вид на керамичните форми на Иваноф, направени на грънчарското колело – съдовете са с прости, дори груби форми и повърхности. Същевременно те имат хармонични пропорции. И въздействат най-вече чрез оригиналната си украса и придаденото им от автора ново предназначение. Особено впечатляващи според него са стомните с антропоморфна⁷⁶ форма, чийто ръце оформят дръжки, а през отворите им минава дебело въже, с което съдът може да се носи или окачва. Подобна стомна е използвана и за оформление на корицата на книгата „Чувствени глини”. Този по принцип традиционен за битовата керамика съд – стомна, която с въжето може да се носи на рамо, е превърнат от Иваноф в нова форма, граничеща със скулптурно произведение. Човешките ѝ контури и най-вече позата ѝ по твърде лиричен начин, разкриват замисъла на автора. От тялото на стомната Васил Иваноф е изваял тялото на седнал човек. Внушението е за дълбока печал – сякаш ръцете, като въжета го привързват към тежкото битие. Стилът на Иваноф е наистина неподражаем, пропит с нюанси, фантазия и подтекст крие всяка негова творба. Според Боб Бюи той е дори по-оригинален от Пикасо, тъй като подхожда с невероятна фантазия при декорирането на смятаните за най-традиционни съдове, като вази, кани и чайници. Вазите, особено тези, които са изпичани при висока температура, били оцветявани в червено „говежда кръв” и покривани с глеч. Те са смятани и до днес за

⁷⁴ **REDECKER**, Hans. Ivanoff, maitre de gres flame: Oeuvres plastiques et ceramiques, a la Galerie van Meurs a Amsterdam. // **Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, grès** : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. e. les-Eaux, 1990-1992]... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). - 130 p. : ill. en noir et en coul. ; 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.], p. 36-37

⁷⁵ **BUYS**, Bob. Vassil Ivanof expose a Amsterdam. // **Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, grès** : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. e. les-Eaux, 1990-1992]... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). - 130 p. : ill. en noir et en coul. ; 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.], p. 39

⁷⁶ **Бел.:** Антропоморфна форма – изображение с форма на човек.

едно от неговите най-характерни произведения, запазена негова марка. С оглед значимостта на гледжосаните съдове на Васил Иваноф, специално есе им е посветила Жаклин Сежурне в книгата „Чувствени глини“⁷⁷. Тя посочва майсторството на Иваноф, който не се бои да прибягва често до този смятан за извънредно труден за постигане и най-вече за често репродуциране цвят. Но изтъква и факта, че нерядко той експериментира и с други цветове, освен с червения, като например твърде особения светлозелен. Друг интересен прием е да смесва медночервения с други контрастни тонове, например бяло или охра. Завършваме частта за дигиталната колекция от художествената керамика с думите на керамика Патрик Маккой⁷⁸, който твърди, че „разполагайки със знания, не познаващи граници, нито ограниченията на времето, Иваноф успява да отхвърли наслоените предразсъдъци, затварящи керамичното производство в тесните рамки на занаятчийството и да го превърне в изкуство. В творчеството му се откриват влияния на китайското изкуство, на Предколумбова Америка, първобитна Африка и средновековна Англия. Стъпил на толкова широк и разнороден път на въздействия, същевременно той е толкова свободен, полетял като птица в широтата на собственото си вдъхновение.“

Друг компонент от менюто на виртуалния музей е:

Реалният музей на Васил Иванов е достъпен чрез врата, пресъздадена графично. Наследството му се състои от над 3000 творби. Днес музеят Иваноф притежава около 550 от тях, както и важен снимков фонд и множество рисувани от твореца тъкани. Всяка година в ателието, където Васил Иваноф е работил, днес превърнати в частен музей, се излагат по 150 експоната, на следващата година на ротационен принцип се представя нов подбор от предмети. Помещенията са напълно реновирани. В градината, която се намира непосредствено до музея, обградена с дървета, засадени от самия Иваноф, е положен праха на твореца, който не желаел да напуска ателието си. След текста на страницата са приложени дузина илюстрации от музея – особено впечатляват хоризонталните дървени рафтове и стелажи на този естествен музей, преливащи от причудливите **скулптури** на Васил Иваноф. По лавиците са подредени антропоморфни изображения, скулптури, както и станалите негова запазена марка **вази, оцветени в цвят „говежда кръв“**, пана, рисувани чинии, показващи близост с рисунките на Пикасо. Удачно е решението експонатите да са

⁷⁷ SEJOURNE, Jaqueline. Цит. съч., с. 83.

⁷⁸ McCOY, Patrick. Цит. Съч., с. 21-30.

подредени на два реда, без витрини, с което и визуално, и практически е постигнато усещане за непринуденост. Така те остават близо до посетителя, като нещо, което той може и сега да се пресегне и докосне.

Практическата информация за селото също е достъпна чрез врата, пресъздадена графично. Ла Борн е селце, вписано в пространството между общините Енришмон и Морог, разположено в департамент Шер. Керамично средище още от XII век, то е най-известният френски център, където се правят съдове и се обработва пясъчник. Повечето майстори - керамици, които възобновяват създаването на изделия от пясъчник през втората половина на XX в., ще минат оттук. Днес все още близо 80 грънчари и керамици продължават да творят в Ла Борн и околностите му. Освен музея на Васил Иваноф, две други абсолютно задължителни за посещение места, свързани с керамичното производство, са: Керамичния център на Ла Борн – място, където в постоянни експозиции се излагат творбите на над петдесет членове на Асоциацията, както и се организират международни изложби на съвременни керамични майстори. В стария параклис днес е устроен Музей на керамиката - тук се излага традиционна керамика на Ла Борн, тоест постоянна изложба на стари и изключително ценни керамични творби, както и тематични изложби. През 1996 г. пет традиционни пещи с дърва от Ла Борн, са вписани в инвентарния списък на историческите ценности, сред тях е и пещта на Васил Иваноф и голямата пещ на Талбот, които могат да бъдат посетени.

Виртуалният музей на Васил Иваноф е сред множеството, достъпни в Интернет музеи, който създава предпоставки за запознаване и прослава на културното наследство на твореца – керамик в цял свят.

4. Библиографско и информационно издирване на литературни източници в онлайн каталози на Франция и по света за него

Пол Отле⁷⁹ дефинира понятието библиография, нейните задачи и видове, като “целта на библиографията е да осведомява за съществуващите трудове и за техните ценности. Това е инвентар, описание на издадените произведения, независимо от това, в какви колекции или библиотеки те се намират.”

“Библиографията като метод за издирване, идентифициране, описване и систематизация на книжнината се превръща в задължителен етап от литературно – историческото изследване.”⁸⁰

На фона на развитие на новите електронни медии коренно се променя и парадигмата на библиографското и информационно издирване на литературни източници в онлайн библиотечни каталози. Процесът на търсене на библиографската информация се разширява на основата на следните нови възможности:

- Композицията на библиографската информация е в пряка зависимост от степента на развитие на съвременните стандарти и всеобхватния процес на дигитализация;
- Наблюдава се интегриране на библиографската информация в пълнотекстовите системи;
- Все по-често библиографските записи се вграждат в съвременните машини за информационно търсене (търсачки в Интернет) с цел оптимизиране на издирването на метаданни за разнообразните ресурси.
- Изследване на отразяването на публикациите в он-лайн информационни бази от данни и електронни библиотечни каталози се извършва въз основа на методи и стратегии за информационно търсене съобразно техния инструментариум и приложна програма.

Предпочетени за това **библиографско проучване** са международния своден каталог **WorldCat** посредством информационната система **OCLC FirstSearch**. и общия

⁷⁹ **ОТЛЕ**, П. Библиотека, библиография, документация: Избранные труды пионера информатики. – Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2004, с. 68.

⁸⁰ **ЯНАКИЕВА**, Татяна. Библиография и литература. – София: Графика 19, 2001, с.127.

каталог на Френската национална библиотека **BnF catalogue general**. Представяме кратка характеристика на споменатите информационни системи.

Международният своден каталог⁸¹ **WorldCat** (<<http://www.worldcat.org/>>) включва каталозите на библиотеки – членки на OCLC (Online Computer Library Center). Днес, **OCLC** (<<http://www.oclc.org/uk/en/default.htm>>) е световно действаща, обществено полезна организация, която е меродавна за създаването на продукти и услуги за всякакъв тип библиотеки. Основана е през 1967 година по инициатива на университетски преподаватели от Охайо (САЩ), като главна цел на OCLC е да изгради компютърно базирана и обединена, федеративна система от университетските библиотеки в Охайо за кооперативно ползване на електронните каталожни записи и ефективна работа на участващите библиотеки. През 1977 година Ohio College Library Center разширява своята дейност извън пределите на седалището си в Охайо (САЩ), а от 1990 година съвместното ѝ партньорство с холандската фирма PICA пласира и продава продукти и услуги в Европа. През 2005 г. OCLC PICA присъединява дъщерната фирма на Siemens за библиотечен софтуер - Sisis Informationssysteme GmbH, а през 2007 година те се обединяват под наименованието OCLC EMEA. Седалища на OCLC EMEA има в Германия, Швейцария, Великобритания, Холандия и Франция, докато световната OCLC има представителства по целия свят, като в нея членуват над 60 хил. библиотеки от 112 държави. Международният своден каталог **WorldCat** е най-голямата в света библиографска база от данни, основана през 1971 на принципа за “онлайн споделеното каталогизиране”. Глобалният каталог обхваща каталози на хиляди библиотеки – членки на OCLC, поддържа се от тези библиотеки, но не е сервиз на OCLC. **Online Computer Library Center** (OCLC) е доставчик посредством сервиза си **FirstSearch**, като предоставя платен достъп до повече от 80 бази от данни, сред които е и **WorldCat**. В Интернет пространството се предлага на крайните ползватели международния своден каталог **WorldCat** на свободен достъп, т.е. безплатно с опростен потребителски интерфейс.

⁸¹ **КОЙЧЕВА**, Елена. **WorldCat**: Глобален каталог за споделяне на информационни ресурси. // **COMPUTER**. Персонални компютри в практиката, V. 19, 2009, № 5, с. 31- 34.

Историческият произход⁸² на **Френската национална библиотека - Bibliotheque Nationale De France (BnF)** - <http://www.bnf.fr> определя нейното особено място сред френските библиотеки в съвременната епоха. Нейната функция на пазител на националното културно наследство, както и на държавен архив на всички френски публикации, записани върху различни медии, насочват основните ѝ задачи в четири направления:

- набавяне на нови постъпления – организиране и допълване на сбирките ѝ от всички области на знанието;
- каталогизация – описание на документите относно форма и съдържание;
- консервация – реставрация, репродукция и опазване на фондовете;
- комуникация и представяне – подготовка на колекциите и осигуряване на достъп до тях на обществеността, както на място, така и отдалечено (онлайн), и организиране на културни изяви за представянето им.

Новата сграда на библиотеката **BnF “Site Francois-Mitterrand”** налага всеобхватна промяна през последните години, както по отношение на организационната структура, така и по разширяване на задачите ѝ, особено на тази свързана със задължителния екземпляр и създаване на архиви за всички нови медии и Интернет-съдържания. Иновативните технологии спомагат за интензифициране на кооперирането между библиотеките и работата в мрежа както в национален, така и международен план.

За издирването на библиографска информация за различните категории документи или информационни обекти, Френската национална библиотека предлага няколко онлайн каталози, като най-голямо значение за потребителите има **общият каталог на Френската национална библиотека (BnF catalogue general)**. В него се регистрират всички видове документи: печатни, аудио документи, видео, мултимедия, електронни документи, музикални записи, графични материали, картографски материали, ръкописи, документални архиви, както и сканирани документи. Съдържанието на общия каталог на Френската национална библиотека надхвърля 10 милиона библиографски записи.

⁸² **КОЙЧЕВА**, Елена. Значими библиографски информационни системи. [Част **втора**: Включени са **The Library of Congress; Bibliotheque Nationale de France** и **Российское библиографическое агентство KNIGAINFO**] // **COMPUTER**. Персонални компютри в практиката, V. 17, **2007**, № 4, с.50-53.

Настоящото библиографско и информационно изследване на литература, посветена на Васил Иваноф и неговото творчество преминава през следните фази:

- Откриване на персонална информация в индекса на общия каталог на Френската национална библиотека на следния Интернет адрес: <
http://catalogue.bnf.fr/jsp/recherchemots_simple.jsp?nouvelleRecherche=O&nouveaute=O&host=catalogue>.
- Резултатът от търсенето е даден в таблицата:

Табл. 1 Персонална информация за Васил Иваноф

<p>Notice d'autorité personne Ivanoff, Vassil (1897-1973) <i>forme internationale</i></p> <p>Langue(s) : français Naissance : 1897 Mort : 1973</p> <p>Céramiste et sculpteur, né en Bulgarie, installé en France à La Borne</p>
--

- Откриване на литературни източници за него: в каталога на Френската национална библиотека
- Резултатът от търсенето е представен в табличен вид за трите детайлни библиографски записи за книги, посветени на твореца и обособени в самостоятелни информационни единици

Табл. 2 Библиографски записи, извлечени от BNF.FR

<p>1. [Exposition. Sèvres. 1992-1993]</p> <p>Terres sensuelles [Texte imprimé] : Vassil Ivanoff, 1897-1973 : [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992-31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. - Paris : Réunion des musées nationaux, 1992. - 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. ill. en coul. ; 26 cm.</p> <p>Bibliogr. p. 126 ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F. -</p> <p>Ivanoff, Vassil (1897-1973) -- Catalogues d'exposition</p>

[Herzberg, Max \(1934-....\)](#) . Auteur du texte
[Séjourné, Jacqueline](#) . Auteur du texte
[Musée national de céramique \(Sèvres, Hauts-de-Seine\)](#) . Auteur du texte
Notice n° : FRBNF35549892
<http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb35549892m/ISBD>

2.

[Exposition. 1990-]

Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, grès : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. e. les-Eaux, 1990-1992].... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). - 130 p. : ill. en noir et en coul. ; 25 cm.

Bibliogr. p. 118-119
ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F. -

[Ivanoff, Vassil \(1897-1973\)](#) -- [Catalogues d'exposition](#)

Notice n° : FRBNF35417827
<http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb35417827w/ISBD>

3.

[Vente. Art. 1994-05-04. Paris]

Vassil Ivanoff, 1897-1973 [Texte imprimé] : grès, poteries et sculptures : vente, Paris, Drouot-Richelieu, salle 8, 4 mai 1994, commissaires-priseurs, Mes Dominique Ribeyre et Florence Baron. - Paris : Cabinet d'expertises Camard, 1994. - 31 p. : ill. en coul., couv. ill. en coul. ; 24 cm.

(Br.). -

[Collection. Art. Ivanoff, Vassil. 1994]
Notice n° : FRBNF35799004
<http://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb35799004p/ISBD>

- Откриване на литературни източници за него: в глобалния каталог **WorldCat** посредством **OCLC FirstSearch** . При това информационно търсене в глобалния каталог е следвана следната **МЕТОДИКА**:

1/ проверка в полетата “предмет” и/или “ключова дума” на транслитерацията на името “Vassil Ivanoff 1897 - 1973” при употреба на контролирана предметна рубрика от каталога на Френската национална библиотека;

2/ проверка в същите полета на транслитерацията на името “Wassil Ivanoff 1897 - 1973”;

3/ Тъй като са известни книгите за него, издирени от каталога на Френската национална библиотека, и от личния архив на Елена Койчева, е направен анализ за всяко отделно заглавие с цел да се проучи наличността на книгата в библиотеките по цял свят чрез глобалния каталог;

4/ Заглавията на книгите са следните:

4.1 Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973

4.2 Vassil Ivanoff : 1897-1973, grès

4.3 Vassil Ivanoff, 1897-1973: grès, poteries et sculptures

4.4 Wassil Ivanoff – Galerie Hexagramme – 1974 – INHA

4.5 Vassil Ivanoff: ceramiek tekningen

4.6 Архивно дело за Васил Иваноф – Artist file Ivanoff, Vassil 1897 – 1973

4.7 Souvenirs de Vassil Ivanoff Vassileff, l'ami intime de ma jeunesse / Stoian Dolmov; S Kohenov

4.8 Ivanoff – Paoli

5/ За всяко заглавие е направен отделен **информационен прочит**: броя на записите в OCLC First Search, както и броя на притежаващите го библиотеки от цял свят;

6/ За всяко заглавие се получават различен брой библиографски записи и наличността в библиотеките, тъй като това е своден каталог и всяка държава на географски принцип регистрира в каталога всички свои наличности в библиотечните колекции;

7/ По-долу са представени всички отделни онлайн извадки от WorldCat на OCLC FirstSearch;

8/ Изводи от резултатите са посочени в индивидуалните информационни анализи на книгите.

4.1 Анализ на отражението на книгата със заглавие: **Terres Sensuelles: Vassil Ivanoff: 1897 – 1973.**

За това заглавие, в резултат на съчетано информационно търсене са открити общо **7 библиографски записи** с обща наличност във фондовете на библиотеките, притежатели: $19+9+3+2+1+1+1=36$.

 OCLC FirstSearch: List of Records
Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

WorldCat results for: **ti: terres and ti: sensuelles.** ([Save Search](#))
Records found: **7** Rank by: **Number of Libraries**

1. [**Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973 : 5 novembre 1992-31 janvier 1993, Musée national de céramique, Sèvres /**](#)
Author: Ivanoff, Vassil, 1897-1973.; Faÿ-Hallé, Antoinette.; Séjourné, Jacqueline.
Publication: Paris : Editions de la Réunion des musées nationaux, 1992
Document: French : Book
Libraries Worldwide: **19** [See more details for locating this item](#)
2. [**Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973 : \[exposition\], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992-31 janvier 1993 /**](#)
Author: Herzberg, Max,; Séjourné, Jacqueline.
Publication: Paris : Réunion des musées nationaux, 1992
Document: French : Book
Libraries Worldwide: **9** [See more details for locating this item](#)
3. [**Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973 : Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992 - 31 janvier 1993.**](#)
Author: Ivanoff, Vassil.
Publication: Paris : Ed. de la réunion des musées nationaux, 1992
Document: French : Book
Libraries Worldwide: **3** [See more details for locating this item](#)
4. [**Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973 ; 5 nov. 1992 - 31 jan. 1993, Musée national ce Céramique, Sèvres /**](#)
Author: Faÿ-Hallé, Antoinette; Ivanoff, Vassil **Corp Author:** Musée National de Céramique
Publication: Paris Editions de la Réunion des musées nationaux 1992
Document: French : Book
Libraries Worldwide: **2** [See more details for locating this item](#)
5. [**Vassil Ivanoff, 1897-1973 : terres sensuelles.**](#)
Publication: Sèvres : Musée National de Céramique, 1992
Document: French : Book
Libraries Worldwide: **1** [See more details for locating this item](#)
6. [**Terres sensuelles Vassil Ivanoff : 1897-1973**](#)
Author: Ivanoff, Vassil 1897-1973.; Faÿ-Hallé, Antoinette.; Séjourné, Jacqueline.
Publication: Paris Editions de la Réunion des musées nationaux 1992
Document: French : Book
Libraries Worldwide: **1** [See more details for locating this item](#)

7. **[Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973 : 5 novembre 1992-31 janvier 1993, Musée national de céramique, Sèvres.](#)**

Author: Ivanoff, Vassil.; Ivanoff, Vassil.

Publication: Paris : Éditions de la Réunion des musées nationaux, 1992

Document: French : Book

Libraries Worldwide: 1 [See more details for locating this item](#)

FirstSearch® Copyright © 1992-2014 OCLC as to electronic presentation and platform. All Rights Reserved.

E-mail address: FirstSearch@oclc.org **Location:** http://FirstSearch.oclc.org

В следните таблици са разкрити съответните библиотеки-притежатели на книгата, като се почне от запис № 1 до запис № 7 в последователен ред:

1.

OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item

Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat** Total Libraries: **19**

Title: Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973 : 5 novembre 1992-31 janvier 1993, Musée national de céramique, Sèvres **Author:** Ivanoff, Vassil **Accession Number:** 28812855

Libraries with Item: "Terres sensuelles : / Vas..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

<u>Location</u>	<u>Library</u>	<u>Local Holdings</u>	<u>Code</u>
Australia	AUSTRALIAN NAT UNIV - ART & MUSIC LIBR		AUANA
Australia	NATIONAL GALLERY OF AUSTRALIA		NAGAU
France	BIBLIOTHEQUE D'ART ET D'ARCHEOLOGIE		FIA
US,CA	GETTY RES INST		JPG
US,CA	LOS ANGELES CNTY MUS OF ART	Local Holdings Availa...	CAM
US,DC	LIBRARY OF CONGRESS		DLC
US,DC	NATIONAL GALLERY OF ART		NGA
US,GA	UNIV OF GEORGIA		GUA
US,IL	ART INST OF CHICAGO		BP1
US,IL	SCHOOL OF THE ART INST OF CHICAGO LIBR		ILO
US,MO	SAINT LOUIS ART MUS		MSR
US,NY	CORNELL UNIV	Local holdings availa...	COO
US,NY	METROPOLITAN MUS OF ART		MZA
US,NY	NEW YORK PUB LIBR		NYP
US,NY	NYS COL OF CERAMICS AT ALFRED UNIV		YDM
US,NY	ROCHESTER INST OF TECHNOL LIBR		RVE
US,OH	CLEVELAND MUS OF ART		CMA

US,OH	TOLEDO MUS OF ART	TLMRT
US,VA	VIRGINIA COMMONWEALTH UNIV	VRC

2.

OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item

Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat Total Libraries: 9**

Title: Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973 : [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992-31 janvier 1993 **Author:** Herzberg, Max
Accession Number: 410684986

Libraries with Item: "Terres sensuelles : / Vas..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
France	BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE	BDF
France	BIBLIOTHEQUE SAINTE-GENEVIEVE	G4V
France	BM LYON	FRBML
France	CLERMONT FD-BCIU LETTR/SCIHUM	FRAIU
France	INST NAT D'HISTOIRE DE L'ART	FRIND
France	RENNES2-BU CENTRALE	FRBGO
France	TOULOUSE2-BUC MIRAIL	FRBMC
France	TOULOUSE2-BUFR HISTOIRE	FRBMI
France	UNIVERSITE DE BOURGOGNE	FRUDB

3.

OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item

Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat Total Libraries: 3**

Title: Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973 : Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992 - 31 janvier 1993 **Author:** Ivanoff, Vassil **Accession Number:** 715556816

Libraries with Item: "Terres sensuelles : / Vas..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
Switzerland	BCU DORIGNY	CHBCG
Switzerland	MUSEE ARIANA	CHMAR
Switzerland	UNIVERSITE DE NEUCHATEL	CHNHL

4.

OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item

Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat Total Libraries: 2**

Title: Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973 ; 5 nov. 1992 - 31 jan. 1993, Musée national ce Céramique, Sèvres **Author:** Musée National de Céramique
Accession Number: 832282210

Libraries with Item: "Terres sensuelles : / Vas..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
Germany	KUNSTBIBLIO STAATLICHE MUSEEN ZU BERLIN	DESMB
Germany	STADTBIBLIOTHEK BRAUNSCHWEIG	DESBG

5.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID Return

Current database: **WorldCat Total Libraries: 1**

Title: Vassil Ivanoff, 1897-1973 : terres sensuelles **Author:** Musée National de Ceramique (Sèvres) **Accession Number:** 501438468

Libraries with Item: "Vassil Ivanoff, 1897-1973..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
United Kingdom	TATE LIBRARY AND ARCHIVE	UKTTE

6.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat Total Libraries: 1**

Title: Terres sensuelles Vassil Ivanoff : 1897-1973 **Author:** Ivanoff, Vassil
Accession Number: 756995993

Libraries with Item: "Terres sensuelles / Vassi..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
CA, QC	UNIVERSITE DU QUEBEC A MONTREAL	UQ1

7.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat Total Libraries: 1**

Title: Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973 : 5 novembre 1992-31 janvier 1993, Musée national de céramique, Sèvres **Author:** Ivanoff, Vassil **Accession Number:** 803018897

Libraries with Item: "Terres sensuelles : / Vas..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
--------------------------	-------------------------	----------------------

Извод: Книгата със заглавие **Terres sensuelles : Vassil Ivanoff, 1897-1973** е комплектувана в библиотечните колекции на библиотеки в САЩ, Канада, Франция, Швейцария, Германия, Великобритания и Испания. Категориите библиотеки, притежатели са главно национални и университетски библиотеки, но преобладават и библиотеки към институции – музеи, галерии – по изкуствата.

4.2 Анализ на отражението на книгата със заглавие: Vassil Ivanoff: 1897 – 1973 : gres.

За това заглавие, в резултат на съчетано информационно търсене са открити общо **6 библиографски записи** с обща наличност във фондовете на библиотеките, притежатели: 8+2+1+1+1=13.

 OCLC FirstSearch: List of Records Return

Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

ArticleFirst, PapersFirst, WorldCat results for: **yr: 1990 and ((ti: vassil and ti: ivanoff and ti: 1897 and ti: 1973)) and ti: gres.** ([Save Search](#))

Records found: **6**

By database: **ArticleFirst (0) PapersFirst (0) WorldCat (6)**

1. [Vassil Ivanoff : 1897-1973 : grès : Musée du Berry, Bourges \[novembre 1990-janvier 1991\], Musée Joseph Dechelette, Roanne \[février-mai 1991\], Musée municipal Chauvigny \[juin-septembre 1991\], Musée municipal Saint-Amand-les-eaux \[octobre-décembre 1991\], Musée des beaux arts Tours \[janvier-mars 1992\], Musée d'art et d'histoire Metz \[avril-juin 1992\].](#)
Author: Ivanoff, Vassil, 1897-1973
Publication: Thonon-les-bains : l'Albaron, 1990
Document: French : Book
Libraries Worldwide: **8** (*WorldCat*) [See more details for locating this item](#)
2. [Vassil Ivanoff, 1897-1973 : grès : Musée du Berry, Bourges \(Cher\), ... \[et al.\]](#)
Author: Ivanoff, Vassil, 1897-1973.
Publication: Thonon-les-Bains : Albaron, 1990
Document: French : Book
Libraries Worldwide: **2** (*WorldCat*) [See more details for locating this item](#)
3. [Vassil Ivanoff : 1897-1973, grès : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux \[i. e. les-Eaux, 1990-1992\]...](#)
Publication: Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990
Document: French : Book
Libraries Worldwide: **1** (*WorldCat*) [See more details for locating this item](#)
4. [Vassil Ivanoff 1897-1973 : grès /](#)
Author: Aubrun, Max.; Ivanoff, Vassil,
Publication: Thonon-les-Bains : L'Albaron, Société Présence du Livre, 1990
Document: French : Book
Libraries Worldwide: **1** (*WorldCat*) [See more details for locating this item](#)
5. [Vassil Ivanoff : 1897-1973 : grès : Musée du Berry, Bourges, novembre 1990-janvier 1991 : Musée Joseph Déchelette, Roanne, février-mai 1991 : Musée municipal, Chauvigny, juin-septembre 1991 \[etc.\].](#)
Publication: Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990

Document: French : Book
Libraries Worldwide: 1 (WorldCat) [See more details for locating this item](#)

6. **[Vassil Ivanoff : 1897-1973 ; grès ; Musée du Berry, Bourges \(Cher\) ...](#)**
Author: Ivanoff, Vassil.
Publication: Thonon-les-Bains : Éd. de l'Albaron, 1990
Document: French : Book
 (WorldCat) [See more details for locating this item](#)

FirstSearch® Copyright © 1992-2014 OCLC as to electronic presentation and platform. All Rights Reserved.
E-mail address: FirstSearch@oclc.org **Location:** http://FirstSearch.oclc.org

В следните таблици са разкрити съответните библиотеки-притежатели на книгата, като се почне от запис № 1 до запис № 6 в последователен ред:

1.

OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item Return
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **ArticleFirst, PapersFirst, WorldCat** Total Libraries: **8**

Title: Vassil Ivanoff : 1897-1973 : grès : Musée du Berry, Bourges [novembre 1990-janvier 1991], Musée Joseph Dechelette, Roanne [février-mai 1991], Musée municipal Chauvigny [juin-septembre 1991], Musée municipal Saint-Amand-les-eaux [octobre-décembre 1991], Musée des beaux arts Tours [janvier-mars 1992], Musée d'art et d'histoire Metz [avril-juin 1992] **Author:** Ivanoff, Vassil **Accession Number:** 26956418

Libraries with Item: "Vassil Ivanoff : / 1897-1..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
France	BIBLIOTHEQUE D'ART ET D'ARCHEOLOGIE	FIA
France	BOURGES - ESPE	FRAGZ
France	BOURGES ENSA	FRBUH
France	INST NAT D'HISTOIRE DE L'ART	FRIND
France	POITIERS-BI SC HUMAINES ET ARTS	FRBFB
France	UNIVERSITE DE BOURGOGNE	FRUDB
US,NY	NEW YORK PUB LIBR	NYP
United Kingdom	NATIONAL ART LIBR VICTORIA & ALBERT MUS	AVA

2.

OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item Return
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **ArticleFirst, PapersFirst, WorldCat** Total Libraries: **2**

Title: Vassil Ivanoff, 1897-1973 : grès : Musée du Berry, Bourges (Cher), ... [et al.]
Author: Ivanoff, Vassil **Accession Number:** 146158014

Libraries with Item: "Vassil Ivanoff, 1897-1973..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
US,CA	GETTY RES INST	JPG
US,NY	METROPOLITAN MUS OF ART	MZA

3.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **ArticleFirst, PapersFirst, WorldCat** Total Libraries: **1**

Title: Vassil Ivanoff : 1897-1973, grès : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. e. les-Eaux, 1990-1992] **Accession Number:** 463446780

Libraries with Item: "Vassil Ivanoff : / 1897-1..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
France	BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE	BDF

4.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **ArticleFirst, PapersFirst, WorldCat** Total Libraries: **1**

Title: Vassil Ivanoff 1897-1973 : grès **Author:** Aubrun, Max **Accession Number:** 837085945

Libraries with Item: "Vassil Ivanoff 1897-1973 ..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
Netherlands	TRESOAR	NLTRS

5.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **ArticleFirst, PapersFirst, WorldCat** Total Libraries: **1**

Title: Vassil Ivanoff : 1897-1973 : grès : Musée du Berry, Bourges, novembre 1990-janvier 1991 : Musée Joseph Déchelette, Roanne, février-mai 1991 : Musée municipal, Chauvigny, juin-septembre 1991 [etc.] **Accession Number:** 716018538

Libraries with Item: "Vassil Ivanoff : / 1897-1..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
Switzerland	MUSEE ARIANA	CHMAR

6. **Vassil Ivanoff :**

1897-1973 ; grès ; Musée du Berry, Bourges (Cher) ...

Vassil Ivanoff

1990

French Book 130 S : zahlr. ill.

Thonon-les-Bains : Éd. de l'Albaron, ; ISBN: 2908528150 9782908528152

Забележка: Без притежание на библиотека.

Извод: Книгата със заглавие **Vassil Ivanoff:1897-1973:gres** е комплектувана в библиотечните колекции на библиотеки във Франция, САЩ, Великобритания, Нидерландия и Швейцария. Категориите библиотеки, притежатели са главно публични и университетски библиотеки, но преобладават и библиотеки към институции – музеи, галерии – по изкуствата.

4.3 Анализ на отражението на книгата със заглавие: Vassil Ivanoff: 1897 – 1973 : gres, poteries et sculptures.

За това заглавие, в резултат на съчетано информационно търсене са открити общо 3 библиографски записи с обща наличност във фондовете на библиотеките, притежатели: 7+1+1=9.

 OCLC FirstSearch: List of Records
Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

WorldCat, ArticleFirst, Proceedings results for: (ti: vassil and ti: ivanoff and ti: 1897 and ti: 1973) and kw: hotel and yr: 1994. ([Save Search](#))
Records found: 1
By database: **ArticleFirst (0) Proceedings (0) WorldCat (1)**

1. [Vassil Ivanoff, 1897-1973.](#)
Corp Author: Hôtel Drouot.
Publication: 1994
Document: French : Book
[Libraries Worldwide:](#) 7 (WorldCat) [See more details for locating this item](#)

FirstSearch® Copyright © 1992-2014 OCLC as to electronic presentation and platform. All Rights Reserved.
E-mail address: FirstSearch@oclc.org **Location:** http://FirstSearch.oclc.org

 OCLC FirstSearch: List of Records
Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID Return

WorldCat, ArticleFirst, Proceedings results for: (ti: vassil and ti: ivanoff and ti: 1897 and ti: 1973) and ti: poteries and yr: 1994. ([Save Search](#))
Records found: 2
By database: **ArticleFirst (0) Proceedings (0) WorldCat (2)**

2. [Vassil Ivanoff \(1897-1973\) : grès, poteries et sculptures.](#)
Author: Ivanoff, Vassil.
Publication: [S.l.] : Drouot, 1994
Document: French : Book
[Libraries Worldwide:](#) 1 (WorldCat) [See more details for locating this item](#)

3. [Vassil Ivanoff, 1897-1973 : grès, poteries et sculptures : vente, Paris, Drouot-Richelieu, salle 8, 4 mai 1994, commissaires-priseurs, Mes Dominique Ribeyre et Florence Baron.](#)
Author: Ivanoff, Vassil.
Publication: Paris : Cabinet d'expertises Camard, 1994
Document: French : Book
[Libraries Worldwide:](#) 1 (WorldCat) [See more details for locating this item](#)

В следните таблици са разкрити съответните библиотеки-притежатели на книгата, като се почне от запис № 1 до запис № 3 в последователен ред:

1.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item - Return
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat, ArticleFirst, Proceedings** Total Libraries: **7**

Title: Vassil Ivanoff, 1897-1973 **Author:** Hôtel Drouot **Accession Number:** 171389114

Libraries with Item: "Vassil Ivanoff, 1897-1973..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
US,CA	GETTY RES INST	JPG
US,DC	NATIONAL GALLERY OF ART	NGA
US,IL	ART INST OF CHICAGO	BP1
US,NY	FRICK MUSEUM, ART REF LIBR	FXM
US,NY	METROPOLITAN MUS OF ART	MZA
US,OH	CLEVELAND MUS OF ART	CMA
US,PA	PHILADELPHIA MUS OF ART	PMN

2.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item - Return
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat, ArticleFirst, Proceedings** Total Libraries: **1**

Title: Vassil Ivanoff (1897-1973) : grès, poteries et sculptures **Author:** Ivanoff, Vassil
Accession Number: 740281300

Libraries with Item: "Vassil Ivanoff (1897-1973..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
Netherlands	RIJKSMUSEUM AMSTERDAM	NLRIJ

3.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item - Return
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat, ArticleFirst, Proceedings** Total Libraries: **1**

Title: Vassil Ivanoff, 1897-1973 : grès, poteries et sculptures : vente, Paris, Drouot-Richelieu, salle 8, 4 mai 1994, commissaires-priseurs, Mes Dominique Ribeyre et Florence Baron **Author:** Ivanoff, Vassil **Accession Number:** 463747672

Libraries with Item: "Vassil Ivanoff, 1897-1973..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
France	BIBLIOTHEQUE NATIONALE DE FRANCE	BDF

Извод: Книгата със заглавие **Vassil Ivanoff:1897-1973:gres, poteries et sculptures** е комплектувана в библиотечните колекции на библиотеки в САЩ, Нидерландия и Франция. Категориите библиотеки, притежатели са главно библиотеки към институции – музеи, галерии – по изкуствата.

4.4 Анализ на отражението на книгата със заглавие: Wassil Ivanoff - Galerie Hexagramme - 1974 INHA - Institut National d'Histoire de l'Art

За това заглавие, в резултат на съчетано информационно търсене са открити общо **2 библиографски записи** с обща наличност във фондовете на библиотеките, притежатели: 2+1=3.

OCLC FirstSearch: List of Records Return
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

WorldCat results for: **(kw: wassil and kw: ivanoff) and kw: hexagramme.** [\(Save Search\)](#)
 Records found: **2** Rank by: **Number of Libraries**

1. **[Wassil Ivanoff](#)**
Publication: Paris : Galerie Hexagramme, 1974
Document: French : Book
Libraries Worldwide: 2 [See more details for locating this item](#)

2. **[Wassil Ivanoff, Galerie Hexagramme.](#)**
Author: Ivanoff, Wassil.
Publication: Paris : La Galerie, 1974
Document: French : Book
Libraries Worldwide: 1 [See more details for locating this item](#)

FirstSearch® Copyright © 1992-2014 OCLC as to electronic presentation and platform. All Rights Reserved.
E-mail address: FirstSearch@oclc.org **Location:** http://FirstSearch.oclc.org

В следните таблици са разкрити съответните библиотеки-притежатели на книгата, като се почне от запис № 1 до запис № 2 в последователен ред:

1.

OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item Return
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat** Total Libraries: **2**

Title: Wassil Ivanoff **Accession Number:** 491851877

Libraries with Item: "Wassil Ivanoff" ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
France	INST NAT D'HISTOIRE DE L'ART	FRIND
France	PARIS-BIBL CENTRE MICHELET	BAD

2.

OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item Return
 Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat** Total Libraries: **1**

Title: Wassil Ivanoff, Galerie Hexagramme **Author:** Ivanoff, Wassil **Accession Number:** 83983572

Libraries with Item: "Wassil Ivanoff, Galerie H..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
US,CA	GETTY RES INST	JPG

Извод: Книгата със заглавие **Wassil Ivanoff -Galerie Hexagramme - 1974 INHA - Institut National d'Histoire de l'Art** е комплектувана в библиотечните колекции на библиотеки във Франция и САЩ. Категориите библиотеки, притежатели са главно библиотеки към институции – музеи, галерии – по изкуствата.

4.5 Анализ на отражението на книгата със заглавие: Vassil Ivanoff: ceramiëk tekningen⁸³

За това заглавие, в резултат на съчетано информационно търсене е открит един библиографски запис.

 OCLC FirstSearch: List of Records Return
Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID
WorldCat results for: **ti: vassil and ti: ivanoff and ti: ceramiëk.** ([Save Search](#))
Records found: **1** Rank by: **Number of Libraries**

1. [Vassil Ivanoff : ceramiëk tekningen](#)
Publication: Amsterdam : [s.n.], 1962
Document: Dutch : Book
Libraries Worldwide: 1 [See more details for locating this item](#)

FirstSearch® Copyright © 1992-2014 OCLC as to electronic presentation and platform. All Rights Reserved.
E-mail address: FirstSearch@oclc.org **Location:** http://FirstSearch.oclc.org

В следната таблица е разкрита съответната библиотека-притежатели на книгата - запис № 1.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item Return
Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID
Current database: **WorldCat** Total Libraries: **1**

Title: Vassil Ivanoff : ceramiëk tekningen **Author:** Kunstzaal W.J.G (Amsterdam)
Accession Number: 472098874

Libraries with Item: "Vassil Ivanoff : / cerami..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
Denmark	DANISH UNION CAT & DANISH NATL BIBL	DKDLA

Извод: Тази книга се съхранява в националната библиотека на Дания.

⁸³ Бел. От личния архив на Елена Койчева

4.6 Архивно дело за Васил Иваноф

За това заглавие, в резултат на съчетано информационно търсене е открит един библиографски запис.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item Return
Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat** Total Libraries: **1**

Author: Ivanoff, Vassil **Source:** BMA artist files **Accession Number:** 260354184

Libraries with Item: ""([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
US,NY	BROOKLYN MUS	BRZ

Record for Item: ""([Libraries with Item](#))

GET THIS ITEM

Availability: Check the catalogs in your library.

- [Libraries worldwide that own item:](#) 1

External Resources: • [Cite This Item](#)

FIND RELATED

Find Items About: [Ivanoff, Vassil](#), (max: 12)

Title: **Artist file.**

Author(s): [Ivanoff, Vassil, 1897-1973.](#)

Description: 1 folder.

In: BMA artist files

Language: Undetermined

SUBJECT(S)

Named Person: [Ivanoff, Vassil, 1897-1973.](#)

Genre/Form: [Artist files.](#)
[Vertical files.](#)

Note(s): The file may include any of the following materials: announcements, clippings, photographs, press releases, brochures, reviews, invitations, small exhibition catalogs, resumés, other ephemeral material./ Files compiled by BMA library staff from 1917 to the present.

General Info: **Preferred citation:** Brooklyn Museum of Art Library Collections. BMA artist files.

Entry: 20081006

Update: 20081006

Document Type: Archival Material

Accession No: **OCLC:** 260354184

Database: WorldCat

Извод: Това архивно дело се съхранява в музея Бруклин в САЩ.

4.7 Книга за него: Souvenirs de Vassil Ivanoff Vassileff, l'ami intime de ma jeunesse / Stoian Dolmov; S Kohenov

За това заглавие, в резултат на съчетано информационно търсене е открит един библиографски запис.

 OCLC FirstSearch: Libraries that Own Item Return
Your requested information from your library UNIV OF SOFIA ST KLIMENT OHRID

Current database: **WorldCat** Total Libraries: **1**

Title: Souvenirs de Vassil Ivanoff Vassileff, l'ami intime de ma jeunesse **Author:** Dolmov, Stoian **Accession Number:** 863459611

Libraries with Item: "Souvenirs de Vassil Ivano..." ([Record for Item](#) | [Get This Item](#))

Location	Library	Code
United Kingdom	UNIV OF OXFORD	EQO

Record for Item: "Souvenirs de Vassil Ivano..." ([Libraries with Item](#))

GET THIS ITEM

Availability: Check the catalogs in your library.
• [Libraries worldwide that own item:](#) 1

External Resources: • [Cite This Item](#)

Title: **Souvenirs de Vassil Ivanoff Vassileff, l'ami intime de ma jeunesse /**

Author(s): [Dolmov, Stoian.](#)
[Kohenov, S.](#)

Publication: Dammard : Jean Le Mauve,
Year: 1976

Description: [40 p.] : ill. ; 21 cm.

Language: French

Series: L'arbre. Supplément ;; no. 13; **Variation:** L'arbre.;
Supplément ;; no. 13.

SUBJECT(S)

Named Person: [Vasilev, Vasil Ivanov.](#)

Note(s): Supplément à l'Arbre, no. 13, automne 1976.

Responsibility: Stoian Dolmov ; traduit du bulgare par S. Kohenoff, facsimilés de lettres de Vassil Ivanoff.

Document Type: Book

Entry: 19900627

Update: 20131120

Accession No: **OCLC:** 863459611

Database: WorldCat

Извод: Книгата със заглавие **Souvenirs de Vassil Ivanoff Vassileff, l'ami intime de ma jeunesse / Stoian Dolmov; S Kohenov** е комплектувана в библиотечната колекция на университетската библиотека в Оксфорд.

4.8 Книгата: **Ivanoff – Paoli**⁸⁴

За това заглавие, в резултат на съчетано информационно търсене е открит един **библиографски запис.**

Titre :	Ivanoff - Paoli
Editeur :	Culan : [s.n.], 1976
Description :	32 p. : ill. en noir et en coul. ; 21 cm
Note(s) :	Exposition 21 juil.-12 sept. 1976
Titre de forme :	Exposition. Culan, Château. 1976
Sujet :	Ivanoff, Vassil - 1897-1973 Paoli, Jacques
Cote. - Note(s) sur l'exemplaire :	1976 CULA 1 Source : Kandinsky Library http://bibliothequekandinsky.centrepompidou.fr/

Извод: Книгата със заглавие **Ivanoff - Paoli** е комплектувана в библиотечната колекция на библиотеката Кандински – Център Помпиду във Франция.

Библиографското и информационно изследване на литературни източници за Васил Иваноф и неговото творчество като изящен майстор на художествената керамика, проведено в тези два авторитетни веб ресурса (**BNF.Fr** и **WorldCat - FirstSearch**) спомогна в голяма степен чрез тяхната иновативна функционалност да се постигне в пълнота информационния прочит за художника.

⁸⁴ Бел. От личния архив на Елена Койчева.

5. Заключение

Настоящата магистърска теза е разработена благодарение на реалността на комуникационната мрежа Интернет и съвременните информационни и библиотечни технологии. Представянето на творчеството на художника – керамик Васил Иваноф (1897 – 1973) е проучено и изучено в пълнота посредством **виртуалния музей** за него и отразените три вида **дигитални колекции на творбите му**. **Информационният прочит** на творчеството му е постигнат чрез **библиографско и информационно издирване** и проучване на литературни източници за него (осем книги, посветени на него), както и **отражението им в онлайн библиотечни каталози** във Франция и по света.

Изучаването на културното наследство на Българският Пикасо – Васил Иваноф при прилагане на **информационна и библиотечна методика** позволява да се формулират следните резултати и изводи:

1/ Съставена е кратка биография за човека и артиста Васил Иваноф Василеф. През 2014 година се навършват 117 години от рождението (10.02.1897 г.) и 41 години от смъртта (15.06.1973 г.) на твореца. Най-добра характеристика за него е дадена от неговия съученик и приятел Стоян Долмов⁸⁵. Според него, българинът още като млад е ерудиран; има високи познания по литература, изкуство и философия; познава живописата. Човешките му качества са: добър, смел, щедър, с буен темперамент и труден и упорит характер; поетична и артистична душа; бунтар с несломим дух; учител с либерални възгледи и творческа личност.

Втората спътница и приятелка в живота му Дениз Ру присъства в книгите за него със собствени кратки хроники за живота и творчеството му, които са представени във втори раздел.

2/ Очертан е творческият път на художника, скулптора и майстора на художествена керамика

В настоящото изследване е представен творческият път на Васил Иваноф, както и разнообразното и богато наследство на майстора на художествена керамика. Роден и отраснал в България, неговият творчески път е свързан с Франция и керамичното

⁸⁵ **Вж** *SOUVENIRS de Vassil Ivanoff Vassileff, l'ami intime de ma jeunesse* / Stoian Dolmov; S Kohenov – Бел. Книгата е заета за кратко време по линия на ММЗС от Университетската библиотека в Оксфорд.

средище Ла Борн. Периодът 50-70-те г. на XX век, когато той твори, се характеризира с общ подем в декоративните изкуства и най-общо с тенденцията след войната към керамиката да се обръщат множество художници, като П. Пикасо, Матис, Марк Шагал и др. Френската керамика по това време се отличава с интерес към собствените традиции, но и с обръщане към определени явления в световната практика в областта на керамиката - Япония, Америка и др. Принципите на модернизма в това изкуство се изразяват в стремеж към опростени форми, в акцент върху изразността на самите природни материи и отказ от излишна орнаментация.

Показана е самобитността на Васил Иваноф, който остава оригинален, необикновен в търсенията си. Нещо повече – самият той се превръща в еталон и е смятан за пионер в съвременната френска художествена керамика. В раздела за колекции „Съвременна френска керамика 1955-2005 г.” на престижния музей за керамика в Севър, има отделен текст за Васил Иваноф и творчеството му. Тук то е наречено „многолико”. Посочват се „неговите съдове, чайници, покрити с най-прекрасната медночервена глазура, както и скулптури, повече или по-малко повлияни от кубизма, получени чрез деформация на форми, работени на грънчарско колело, умишлено изработени в еротични форми⁸⁶.” Изтъкната е и приемственост между паната на Иваноф и Пикасо, както и между съдовете му с неравна повърхност и традиционната френска керамика от източната и северната част на страната.

3/ Детайлно е представена композицията на виртуалния музей на Васил Иваноф в Интернет пространството на Франция

Изграденият в интернет виртуален музей на Васил Иваноф дава най-пълна представа за неговото разнообразно творчество. Представен е виртуалният и реалният музей на твореца, посредством три дигитални колекции - скулптури, произведения, спадащи към авангардното течение „кубизъм” и художествена керамика. Преплитането на множество стилове и влияния е особено характерно за цялостното творчество на Иваноф. Всички негови изследователи изтъкват, че Васил Иваноф е сложна личност и черпи вдъхновение от най-различни места – от древната яркочервена керамика на династията Сун в Китай, от примитивното африканско изкуство, от традиционната френска битова керамика; от славянския си афинитет към многоцветността.

⁸⁶IVANOFF, Vassil 10 février 1897, Tirmovo (Bulgarie) – juin 1973, La Borne (Cher). http://www.ceramiques-contemporaines-sevres.fr/outils/page_outils_bio.php#I > Прегледано 20.05.2014

Чрез анализ на познатите литературни и интернет източници, дигитални колекции и архивни материали, се доказва креативността и новаторството на Васил Иваноф. В творбите му присъстват разнородни елементи, които са умело синтезирани, обобщени, претворени. Нови подходи, но и технически иновации, разчупване на догмите, отнасящи се до традициите и утилитарността, са характерни за Иваноф. Въсъщност, той превръща съдовете в произведения на изкуството, в уникали. При това не копира, нито следва някаква мода, а синтезира влиянията, обогатява ги. И успява да придаде на позабравената материя – пясъчникът ново значение, да изрази чрез него собствената си същност. Така, следва водещите нагласи на 50-70-те г., наложени и в архитектурата, като например идеите на видния френски архитект Курбоазие за естественост на материите и изчистеност на линиите. Васил Иваноф успява да ги претвори в изключително трудна сфера – керамиката и да извърши истинска революция тук.

4/ Съставен е летопис на изложбите на твореца

Отделено е специално внимание на творческите му изяви. Познал славата приживе – Васил Иваноф има 18 самостоятелни и други изложби във Франция и в чужбина. Завладян от желанието да завърши делото си, той се посвещава изцяло на работата в ателието. Ето защо рядко прави изложби – нещо необичайно пред вид броя и художествената стойност на творбите, които ни е оставил. Той участва в няколко Есенни салона, в групови изложби в Париж, Ла Борн, Турс, Шатору, излага също в Рио де Жанейро, Сао Паоло, Родердам и най-вече през 1962 година в Амстердам, където представянето му предизвиква широк отзвук. Важно е да се отбележи, че през 1962 г. възнамерявал да направи изложба и в България⁸⁷. За жалост, здравословни проблеми го възпират и осуетяват проекта му да организира изложба в София. Може би заради този малшанс остава неособено познат в родината си. Добре известен е във Франция – сред широката публика, но и от ценители, колекционери, дори политици. Известно е, че две негови творби са притежание на френския президент Франсоа Митеран. По време на своето посещение в Ла Борн през 1968 г. Франсоа Митеран се запознал с Васил Иваноф и си купил два негови съда. Двадесет години по-късно при откриване на музея през 1988 г. в Аржон-сюр Солдр на негово име, френският президент пише лично писмо на Дениз Ру, за да я поздрави, че е успяла да увековечи паметта му, като обещава още

⁸⁷ Dolmov. Stoian. Цит. Съч, с. 28-29.

през лятото на същата година да го посети.⁸⁸ Сред първите изложби и първите успехи във Франция и чужбина, той получава през 1951 година златен медал на националната изложба на изкуствата и занаятите в Музея на модерното изкуство в Париж. В музея Аржон – сюр – Солдр са събрани следните откъси от присъствената книга за него:

- «Каква сила! Как е възможно, толкова неща да се изразят с керамичния пясъчник. Само изкуството е в състояние.»
- «Огненото му изкуство е в хармония със съвременните значими артистични течения, в които той се вписва по особено индивидуален начин.»
- “Множество търсения и превъзходни творби, където модернизмът не заличава античните отгласи”
- Иваноф създава наистина изследващо творчество, толкова е вълнуващо!”
- “Най-сетне СИЛА! Вече бях изгубила надежда, че това е възможно в художествената керамика”
- “Красотата, културата, изкуството най-често не се откриват в големите центрове, но съществуват навсякъде – в сърцето на Франция”
- “По-прекрасен майстор на керамиката от Иваноф няма никъде! По-голям творец от Иваноф също няма. Делото му утешава”
- “Тук е отговорът: Благодаря, ти творецо!”

5/ Изготвен е информационен анализ на отражението на книги, посветени на творчеството му в онлайн библиотечни каталози на Франция и по света

Детайлно е разгледано издирването на литературни и онлайн източници, в онлайн каталози във Франция и по света, свързани с личността и творчеството му. За настоящото изследване е предпочетен международният своден каталог WorldCat посредством информационната система OCLC FirstSearch и общия каталог на Френската национална библиотека VnF catalogue general. Библиографското изследване на литературата минава през няколко основни фази: откриване на информация в индекса на общия каталог на ФНБ; търсене на литературни източници за него в Каталога на ФНБ; откриване на литературни източници за него: в глобалния каталог WorldCat посредством OCLC FirstSearch. Книгите за него са налични в Конгресната библиотека, националната галерия по изкуствата на САЩ, библиотеката по изкуство и археология в САЩ, Метрополитън музей на изкуствата, националната галерия на

⁸⁸ Mitterrand, François Цит. Съч. , с. 121

Австралия, публичната библиотека в Ню Йорк, Френската национална библиотека, общинската библиотека в Лион, библиотеката по изкуства към държавните музеи на Берлин, Швейцария, Нидерландия, в университетската библиотека на Барселона, Квебек и Монреал, в Оксфордската университетска библиотека и много други.

6/ Изтъкване на значимостта на личността Васил Иваноф и на творчеството му за съвременното изкуство и като “маркираща фигура в историята на изкуството на XX век” като първи експресионист в художествената керамика.

Най-добра оценка за изкуството на Васил Иваноф дава Ханс Редекер (нидерландския изкуствовед, когото цитирахме в началото на нашето изложение, и неговата спътница Дениз Ру, която споменава в писмото си до Елена Койчева, че «Васил Иваноф е истински творец на земята, въздуха, водата и огъня».

Дениз Ру изпраща след смъртта на Васил Иваноф на съученика му Стоян Долмов статия, поместена във френското артистично списание «Модерна керамика», озаглавено «Със смъртта на Васил Иваноф изчезна един голям майстор на съвременната керамика». Дава се висока оценка на неговия талант и на творбите му. **«Това е чест за всички нас, за българите, че сме дали на цивилизования Запад един толкова прочут артист.** За мен самият е също чест, че съм имал такъв достоен приятел», споменава в спомените си Долмов⁸⁹.

Българският културен институт в Париж⁹⁰ разработва проект съвместно с асоциация «Васил Иваноф», който ще даде възможност българската публика да се запознае с творчеството на талантливия художник.

⁸⁹ DOLMOV, Stoian. Цит. Съч, пак там.

⁹⁰ ИГНАТОВА, Диана. Цит. съч. – пак там

6. Опис на ползваните литературни и Интернет източници

На кирилица:

1. **БОНЕВ**, Ради. 21 очерци за заслужили граждани на град Дебелец. – Велико Търново: изд. ПИК, 2007, с.5 – 8.
2. **ИВАНОВА**, Евгения. Фото Стоянович. / Евгения Ианова. - София, 2008, с. 45-83.
3. **ИГНАТОВА**, Ана. За веялките на Никола Самоук и на неговите последователи. // **Народните занаяти**. Минало, настояще и бъдеще. – Габрово: изд. Фабер, 2006, Т. I, с. 243-251.
4. **ИГНАТОВА**, Диана. Българинът Иваноф е Пикасо на керамиката. // **24 часа**, 1.12.2010 < <http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=693755> > Прегледано онлайн на 24.03.2011.
5. **КОЙЧЕВА**, Елена. **WorldCat**: Глобален каталог за споделяне на информационни ресурси. // **COMPUTER**. Персонални компютри в практиката, V. 19, **2009**, № 5, с. 31- 34.
6. **КОЙЧЕВА**, Елена. Значими библиографски информационни системи. [Част втора: Включени са **The Library of Congress; Bibliotheque Nationale de France** и **Российское библиографическое агенство KNIGAINFO**] // **COMPUTER**. Персонални компютри в практиката, V. 17, **2007**, № 4, с.50-53.
7. **КРЪСТЕВА**, Стефанка Любомирова Студии по музеология : Тотеми, тезауруси, кунскамери, виртуални пространства : Кн . 1 - 2 / Стефка Кръстева ; Ред. Велин Кръстев. - София : Издателска агенция ФДК, 2003 (Без сведение за печ.). - 23 см Офс. изд. - Рез. на англ. ез. / Прев. Атанаска Митева, Петър Фридман, на рус. ез. / Прев. Наталия Юревич, Бранимир Такиев ISBN 954-9908-19-4 (кн. 1) : 14 лв ISBN 954-9908-20-8 (кн. 2) : 10 лв, с.322-323 от кн. 1
8. **МЕНИДЖЪР** на виртуални музеи: Информативен електронен курс. // Електронна публикация : < http://europeanvirtualmuseum.net/evm/ecourses/manager_bg.pdf> Прегледано онлайн 12032014г.
9. **НЕДКОВ**, Симеон Недков Музеи и музеология / Симеон Недков. - [София] : ЛИК, 1998 ([София : Офсетграфик]). - 327 с. : с табл. ; 20 см Библиогр. с. 316-326. - Свържи с N 897 на Бълг. книгопис, 1998. - Офс. изд. ISBN 954-607-122-6 : Без сведение за цена, с. 12.

10. **НЕЙКОВА**, Альона. Магията на порцелана или тайните на китайските майстори. // *Дума*, 17 март 2012 г, бр. 65, стр. 1.
11. **ОВЧАРОВ, Димитър Савов, 1931-** Художествената керамика в българските земи / Димитър Овчаров. - София : Бълг. бестселър - Нац. музей на бълг. книга и полиграфия, 2010 ([София : Унив. изд. "Св. Климент Охридски"]). - 143 с. : с цв. ил. ; 25 см. - (Енциклопедична поредица Виж България ; 5), с.6.
12. **ОТЛЕ, П.** Библиотека, библиография, документация: Избранные труды пионера информатики. – Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2004, с. 68.
13. **ПАНАЙОТОВ**, Иван. Великотърновец прославя страната ни като “Българският Пикасо”. // *Янтра днес*, 25.02.2009 <http://www.dnesbg.com/kultura/velikotarnovets-prosht.html> Прегледано онлайн на 24.03.2011.
14. **ПЕСЕВА-Петкова, Евелина** Кратък исторически поглед върху развитието на художествената керамика / Евелина Песева-Петкова **В: Образование и квалификация.** - ISSN 0861-976X. - XIV, 3-4 (2006), с. 55.
15. **ИВАНОВ, Сава на сайта** http://www.artprice.bg/art_targ_list.php?autor_id=644 и в e-book: Young, Ronald G. [Introducing the Bulgarian Realists - how to get to know the Bulgarians through their paintings](#) p. 2
16. **ТОДОРОВА**, Цвета. Френската следа в световната фотография и българските последователи. – Наука, 23, кн. 2 за 2013, с. 32 и сл.
17. **ЮБИЛЕЙНА книга** за с. Дебелец по случай 50 години от основаването на читалище “Съгласие”: Личности, 1938 г. // Електронна публикация <http://debelec.hit.bg/li4nosti.html>. Прегледано на 30.09.2013.
18. **ЯНАКИЕВА**, Татяна. Библиография и литература. – София: Графика 19, 2001, с.127.

На латиница:

19. BUYS, Bob. Vassil Ivanof expose a Amsterdam. // **Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, grès** : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. E. Les-Eaux, 1990-1992]... – Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. En Italie). – 130 p. : ill. En noir et en coul. ; 25 cm. Bibliogr. P. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.], p. 39

20. ENCYCLOPEDIE de l'art, Paris 1991, p. 257.

21. FAY-Halle, Antoinette. Terres sensuelles. . // **Terres sensuelles [Texte imprimé] : Vassil Ivanoff, 1897-1973** : [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre

1992-31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. - Paris : Réunion des musées nationaux, 1992. - 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. ill. en coul. ; 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F.], p. **9-10**

22. FAVIERE, Jean. Préface. //Vassil Ivanoff 1897-1973 [Texte imprimé] : 1897-1973, grès : Musée du Berry, Bourges...Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny...Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i.e. les-Eaux, 1990-1992]... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). – 130 p. : ill. en noir en coul. : 25 cm. Bibliogr. P. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0(rel.) : 170 F.], p. 9-10.

23. FONATINE, Jean-Pierre. Ivanoff, le photographe. // **La lettre de la Borne**, N 10, mars 2006, p. 1.

24. GALERIE, Breteau. <http://www.imec-archives.com/fonds/galerie-breteau/> > Прегледан на 29.05.2014

25. GAUDEBERT, Alain. Le gres de Vassil Ivanoff.. //Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, gres : Musée de Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i.e. les-Eaux, 1990-1992]... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). – 130 p. : ill. En noir et au coul.; 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.], p. 55-60.

26. GRES de Puisay. // Електронна публикация: < <http://grespuisay.fr/ecolecarries/lee.html>> Прегледано на 30.09.2013.

27. HERZBERG, Max. Le mot du president. // **Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, grès** : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. e. les-Eaux, 1990-1992]... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). - 130 p. : ill. en noir et en coul. ; 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.], p. 18-19.

28. HERZBERG, Max. Pour moi, Ivanoff. // **Terres sensuelles** [Texte imprimé] : **Vassil Ivanoff, 1897-1973** : [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992-31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. - Paris : Réunion des musées nationaux, 1992. - 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. ill. en coul. ; 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F.], p. **20-21**.

29. HERZBERG, Max. .Quand Ivanoff chantait // **Terres sensuelles** [Texte imprimé] : **Vassil Ivanoff, 1897-1973** : [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992-31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. - Paris : Réunion des musées nationaux, 1992. - 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. ill. en coul. ; 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F.], p. **46-47**.

30. HISTORIQUE du salon d'automne. <http://www.salon-automne.com/a-propos/> > Прегледан на 29.05.2014

31. IVANOFF – Paoli: Culan, 1976, 32 p. от личен архив на Елена Койчева – Бел. Книгата е описана и в Библиотека Кандински на Център Помпиду

32.LE MUSEE Ivanoff. <http://laborne.org/pages/laborne/accueil.html>

33. LOYER, Francois. Préface. // **Terres sensuelles** [Texte imprimé] : Vassil Ivanoff, 1897-1973 [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992 - 31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. – Paris : Réunion des musées nationaux, 1992. – 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. Ill. en coul., 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F], p. 7-8.

34. McCOY, Patrick M. Renaissance de la Borne: a study of the period of transition from traditional pottery-making village to centre of contemporary ceramique creation: TCD Thesis, Trinity College (Dublin Ireland), 1991.

35. MUSEE de la poterie. // Електронна публикация: www.la-borne.com/museepot. Прегледано на 30.09.2013.

36. MUSEE des Arts Décoratifs de Bourges: //Е-публикация:<http://www.linternaute.com/musee/7169/musee-des-arts-decoratifs-de-bourges/> Прегледано на 30.09.2013.

37. MUSEE national de la céramique. http://www.museums-of-paris.com/musee_fr.php?code=295

38. MUSEE, un lieu, une histoire. <http://www.mam.paris.fr/fr/musee> .> Прегледан на 20.05.2014

39. PEPIS, Betty. Le guide pratique de la décoration. Version europeene de L. Dasseville architecte d'intérieur. Collection Marabout service, 1963

40. PICASSO au salon d'automne. <http://boutique.ina.fr/audio/P13108791/picasso-au-salon-d-automne.fr.html> > Прегледано на 29.05.2014

41. REDEKER, Hans. Ivanoff, maitre de gres flame: Oeuvres plastiques et ceramiques, a la Galerie van Meurs a Amsterdam. // **Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, grès** : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. e. les-Eaux, 1990-1992].... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). - 130 p. : ill. en noir et en coul. ; 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.], p. 36-37

42. REDEKER, Hans. Ivanoff, terre et feu от **Личен архив Елена Койчева**

43. REDEKER, Hans. Vassil Ivanoff, ceramiek, tekeningen / Texte en néerlandais et en français de Hans Redeker. - Amsterdam : Hans Redeker, 1962, 4 p. : 2 ill. en noir, Exposition 20 oct.-17 nov. 1962 [Exposition. Amsterdam, Kunstzaal W.J.G. Van Meurs-Ivanoff, Vassil – 1897 -1973]

44. ROUX, Denise. Vassil Ivanoff 1897 – 1973. // **Terres sensuelles** [Texte imprimé] : **Vassil Ivanoff, 1897-1973** : [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992-31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. - Paris : Réunion des musées nationaux, 1992. - 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. ill. en coul. ; 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F.], **p. 11-12.**

45. ROUX, Denise. Elements biographiques. // **Vassil Ivanoff [Texte imprimé] : 1897-1973, grès** : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. e. les-Eaux, 1990-1992].... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). - 130 p. : ill. en noir et en coul. ; 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.], p.41 – 46.

46. SEJOIRNE, Jacqueline. Les plaques et pieces engobeés a décor grave. // **Terres sensuelles [Texte imprimé] : Vassil Ivanoff, 1897-1973** : [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992-31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. - Paris : Réunion des musées nationaux, 1992. - 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. ill. en coul. ; 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F.], p. **22**.

47. SEJOIRNE, Jacqueline. Tradition et modernité : // **Terres sensuelles [Texte imprimé] : Vassil Ivanoff, 1897-1973** [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992 - 31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. - Paris : Réunion des musées nationaux, 1992. - 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. Ill. en coul., 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F.], p. 13-14.

48. SOUVENIRS de Vassil Ivanoff Vassileff, l'ami intime de ma jeunesse / Stoian Dolmov; S Kohenov

49. TERRES sensuelles [Texte imprimé] : Vassil Ivanoff, 1897-1973 : [exposition], Musée national de céramique, Sèvres, 5 novembre 1992-31 janvier 1993 / [catalogue par Max Herzberg et Jacqueline Séjourné]. - Paris : Réunion des musées nationaux, 1992. - 126 p. : ill. en noir et en coul., couv. ill. en coul. ; 26 cm. Bibliogr. p. 126 [ISBN 2-7118-2719-4 (br.) : 130 F.]. –

50. THIBAUDAT, Jean-Pierre. La Borne de grès et de force. // E-Liberation, 10.05.2002: < <http://www.liberation.fr/guide/2002/05/10/la-borne-de-gres-et-de-force-403175#>> Прегледано на 30.09.2013.

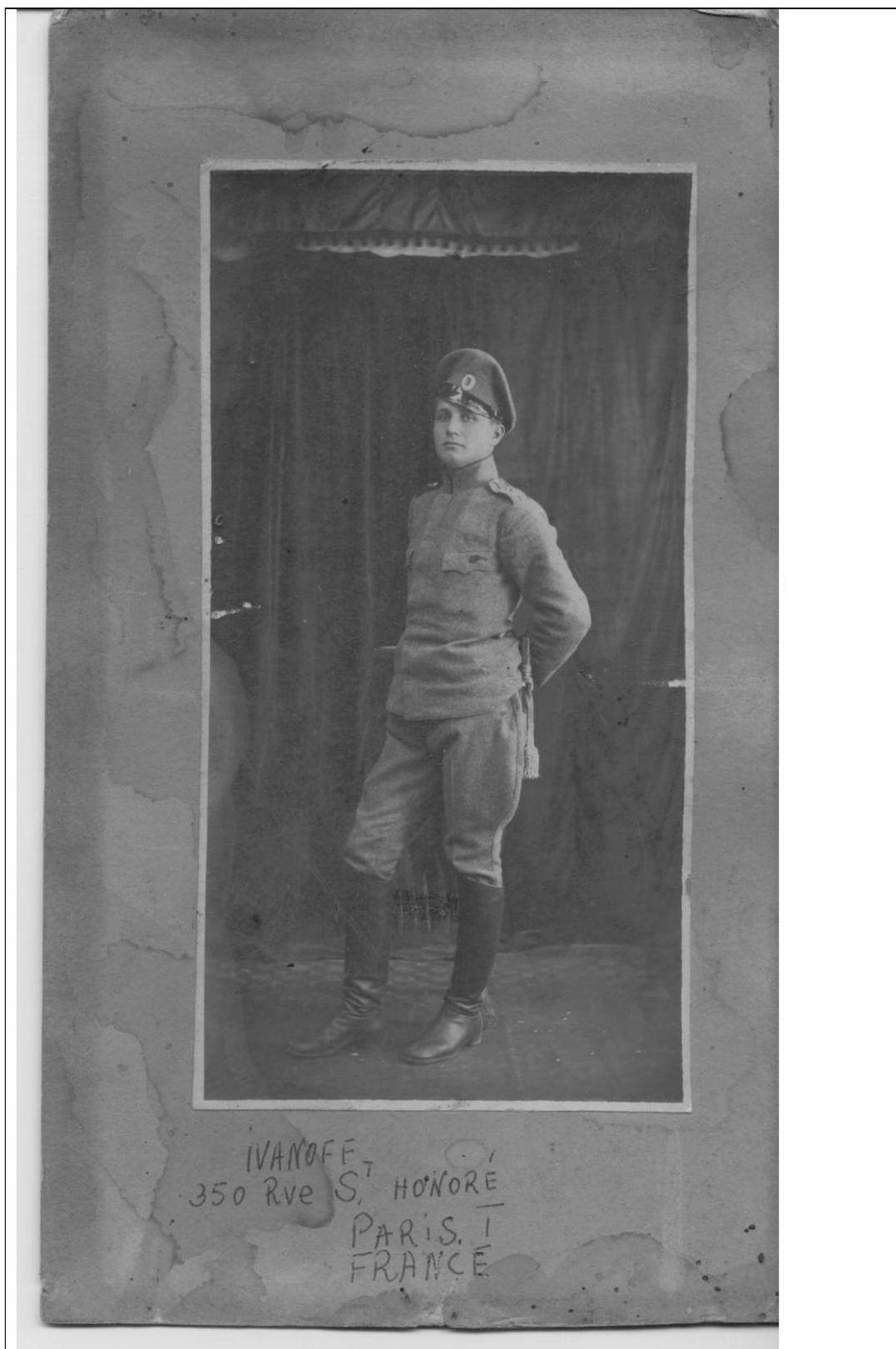
51. VASSIL IVANOFF [Texte imprimé] : 1897-1973, grès : Musée du Berry, Bourges... Musée Joseph Dechelette, Roanne... Musée municipal, Chauvigny... Musée municipal, Saint-Amand-les-Yeux [i. e. les-Eaux, 1990-1992].... - Thonon-les-Bains : l'Albaron, 1990 (Impr. en Italie). - 130 p. : ill. en noir et en coul. ; 25 cm. Bibliogr. p. 118-119 [ISBN 2-908528-15-0 (rel.) : 170 F.]. –

52. WILLIAM, Lee. L'Art de la poterie : Japon, France, par un potier [Texte imprimé]. - Paris : E. Fasquelle, 1913. - In-18, 215 p., pl. и описание на сайта за книгата: <http://www.grespuisaye.fr/ecolecarries/lee.html>

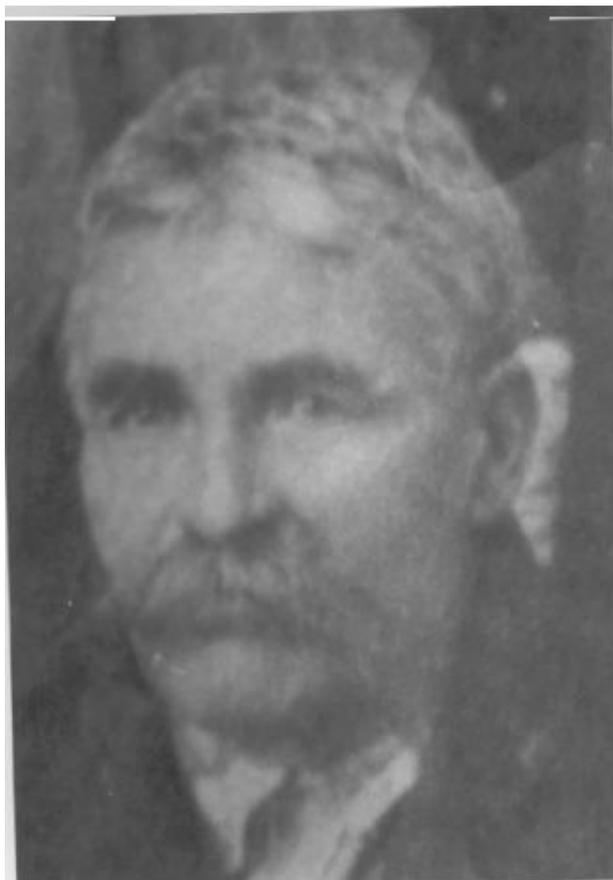
8. Приложения – снимки, изображения, фигуры

Снимка 1 : Родителите и малкия Васил Иванов

Снимка 2. Васил Иваноф като подофицер в българската армия по време на Първата световна война.

Снимка 3. Дядото на Васил Иванов по майчина линия Койчо Христов.

Снимка 4 Съпругата му Хенриете Иваноф Василеф и Васил Иваноф

Paris, 1943, Vassil et ses enfants.

Saint-Amand-en-Puisaye (Nièvre), 1945, sur les épaules de Vassil Ivanoff: la petite chèvre "Clochette" qui le suivra dans son installation à La Borne.

- 50

Снимка 5: Децата на Васил Иваноф

Снимка № 6 Васил Иваноф с вуйна си Елена Христова Койчева (1898 - 1975) в гр. Велико Търново пред родната ѝ къща през 1962 година на XX век

Снимка № 7: От ляво на дясно вуйната Елена Койчева, Дениз Ру и роднини в гр. Велико Търново пред родната ѝ къща през 1962 година

Изображение 1: Гробът на Васил Иваноф в къщата – музей в Ла Борн

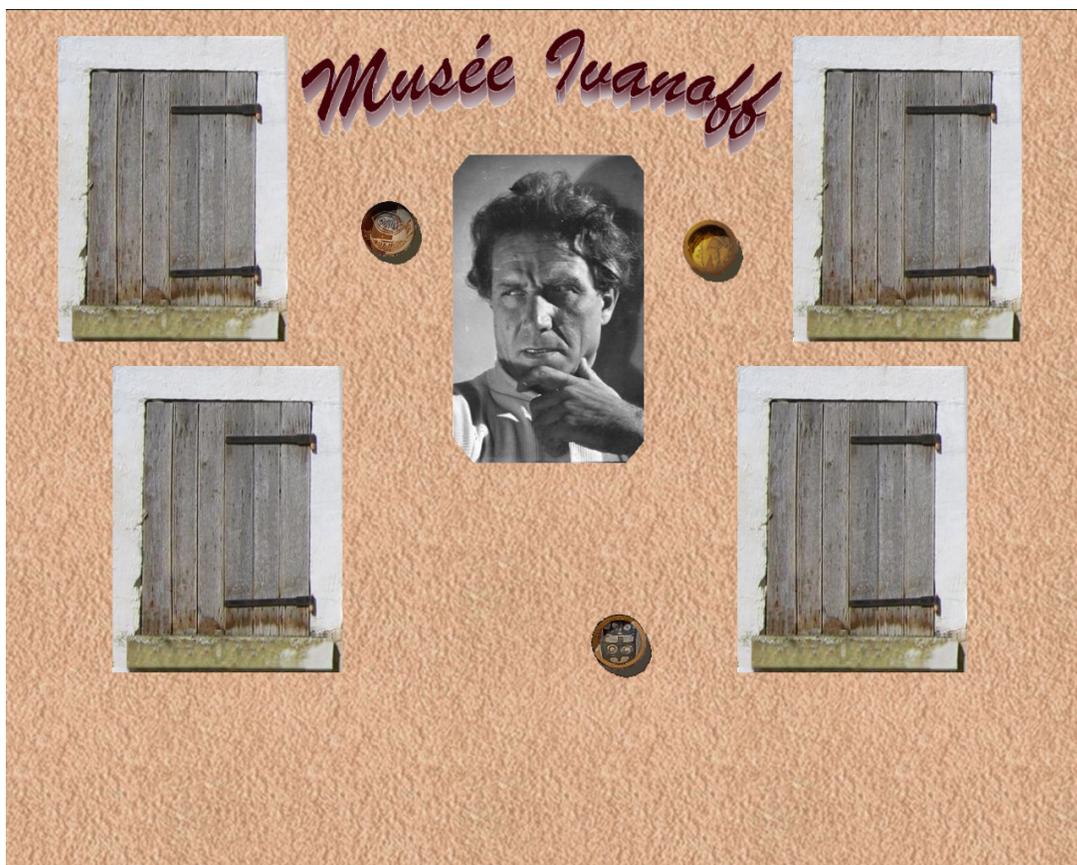
Снимка № 8 – Васил Иванов в ателието си

Снимка № 9 Васил Иваноф съзерцава творбата си

Фиг. 1 Начална страница на музея в Интернет <http://www.musee-ivanoff.fr/>

Фиг. 2 Артистът Васил Иванов <http://www.musee-ivanoff.fr/html/accueil.htm>

L'atelier

L'atelier d'Ivanoff a été conservé et restauré. Il présente le cadre de vie de l'artiste tel qu'il était lorsque Ivanoff y travaillait.

Фиг. 3 Ателието на Васил Инанов <http://www.musee-ivanoff.fr/html/atelier/atelier.htm>

Фиг. 4 Творбите на Васил Иванов <http://www.musee-ivanoff.fr/html/oeuvres/oeuvres.htm>

La statuaire... ...vers le cubisme *Les poteries*

La terre et l'eau, l'air et le feu : le potier se mesure aux quatre éléments par lesquels les philosophes antiques expliquaient le monde.
 Dans ses mains, l'argile redevient le matériau primordial de l'univers : du chaos jailli la forme, l'homme crée par les quatre éléments, ainsi le potier depuis les temps les plus reculés est en contact avec les principes de la création.
 Vassil Ivanoff a vécu passionnément l'aventure en toute intégrité, en toute fierté, bravement sans aucun compromis.
 Où est la vérité dans un palais ou dans la tombe ! s'interrogeait-il. Pour lui elle sera là, à la Borne, en ces lieux modestes, à travailler dans la solitude.
 Il préparait lui-même toutes ses compositions sans beaucoup de méthode. Il dosait souvent au jugé, d'instinct, improvisait, il avait le génie de la liberté, et donc celui de l'entière communication avec ses œuvres :
 " En rentrant, j'ai découvert ma pièce, et j'ai vu qu'elle n'a pas mal travaillé. Elle m'a dit qu'elle veut venir au monde. Alors je m'y suis mis tout de suite et nous avons travaillé ensemble. Je l'ai couverte avec de la terre de décombres et du petit riz. Si les petites souris veulent bien mettre la patte dessus, elle sera encore plus belle. "

Фиг. 5 Дигиталните колекции за скулптури; творби от авангардното течение на изкуството “кубизъм” и керамика

Le musée

Visitez le musée de La Borne.
Il présente un grand nombre d'oeuvres de Ivanoff.

Фиг. 6 Реалния музей на Васил Иванов в Ла Борн <http://www.musee-ivanoff.fr/html/musee/musee.htm>

Фиг. 7 – Изображение на скулптура P02 от дигиталната колекция на музея Васил Иванов

Фиг. 8 – Изображение на скулптура P09 от дигиталната колекция на музея Васил Иванов

Фиг. 9 – Изображение на скулптура P11 от дигиталната колекция на музея Васил Иванов

Фиг. 10 Изображение на творба S09 от дигиталната колекция на творби, спадащи към кубизма в музея Васил Иваноф

Фиг. 11 Изображение на творби V03 от дигиталната колекция:художествена керамика в музея Васил Иванов

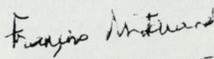
LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE Paris, le 7 Juin 1988

Chère Madame,

Je vous remercie de votre lettre m'annonçant l'ouverture à Argent-sur-Sauldre d'un musée Vassil Ivanoff. Je me réjouis de voir se concrétiser un projet auquel vous avez consacré tant d'efforts.

Je me propose de lui rendre visite au cours de cet été et je ne manquerai pas de vous en faire prévenir.

Je vous prie de croire, Chère Madame, à l'expression de mes meilleurs sentiments.

François Mitterrand

Madame D. ROUX
Association Vassil Ivanoff
22, rue du Dr Lucas Championnière
75013 - PARIS

A l'occasion d'une visite à La Borne en 1968, François Mitterrand fit la connaissance d'Ivanoff et acquit deux pièces. Vingt-ans plus tard, il manifesta sa sympathie lors de l'ouverture du Musée en 1968.

Фиг. 12 Писмото на президента Франсоа Митеран до Дениз Ру по повод откриването на музея на Васил Иваноф